

అది వత్తిక గాక రంగు.

Registered No. M. 1113.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

అమృతమృతం

31-224

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 3.

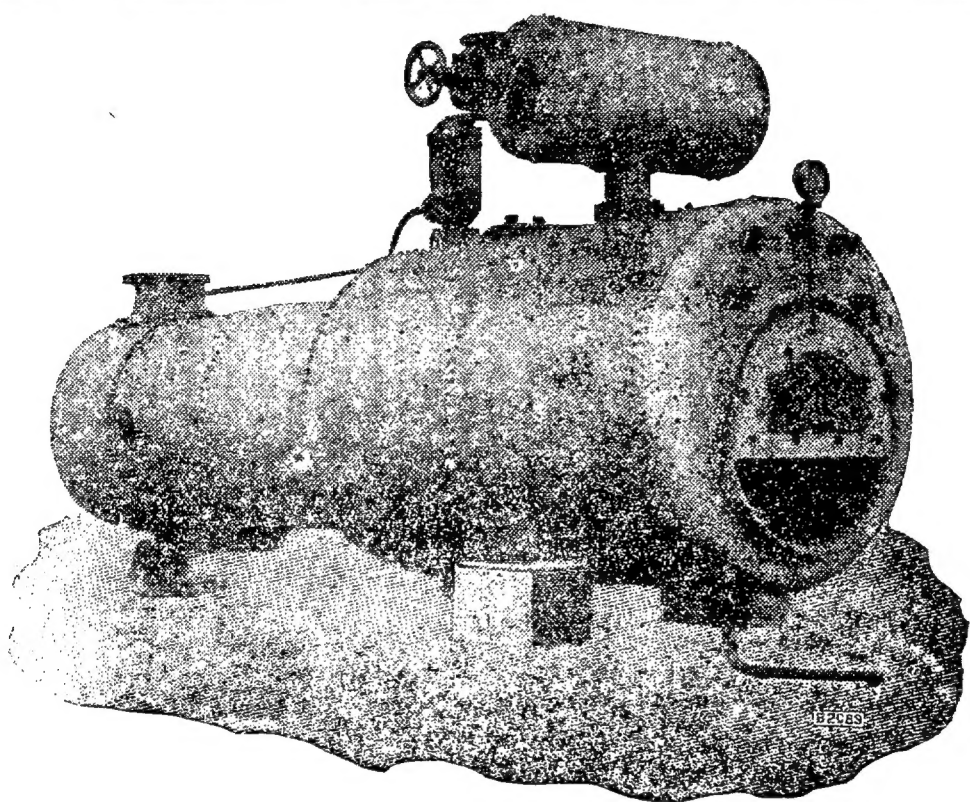
జేన్వ వత్తికము 1921 వ సం॥ నవంబరు నెల 17 తేది గురువారము

No. 188.

సంపుటము. ౮

దుర్బలత వాత సంవత్సర కార్తీక మాస బహుళ ద్వితియ ౨.

సంచిక. ౧౮౮

ది మార్షల్ "బ్రిటానియా" బాయిలరు

పెద్దదంపలు బాగుగా రగులునట్లు పురమాషిగా
తయారుచేయబడినది

ప్రస్తుతము మావద్ద తయారుగా నున్న 25 ఎన్. హెచ్. పి.
గల "బ్రిటానియా" బాయిలరు తక్కువ ధరకు కూడ యిచ్చెదము.
మార్షల్ సన్స్ అండు కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,
9 సెకెండులైను వీచి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయమగును.
సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనిశ్చేలము

సీసా 1-3 0-12-0

తామరశ్చేలము

కబ్బి 1-3 0-8-0

పండ్లపొడి

కబ్బి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మద్రాసు.

వనోపదేశరత్నరీతి

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క తక్కువతను బాగాట్టు
కొలుపు చేయింక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
ముగా పంపబడును. (2978)

విలానము వీ. డి. సానింట్.

నెం 144 ఫనపవాడి బొంబాయి.

ఇదే మంచినమయము

నీనుకమలాల పుష్పరాగములకెంపుల బం
గారునగలున్న వెల సరసముగాను పని శుద్ధ
ముగాను దొరుకును ఒకసారి కొనిచూడండి.
కోటా మునిరత్నం శెట్టి అండు సన్స్,
8078 217, వైశాలిబాద - మద్రాసు.

చిరోగ్యములకు గాను

మీరు

219

తక్షణమే

క్రావీన తపాలా ఖర్చులు కూడను అనేకించక ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" పంపెదము.

శ్వరకడుగు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ సోవిందజీ,
అశంకసిగహ యావభూయము, 36, గ్రాడ్యు, మద్రాసు.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు.

(3248)

తొండ్రు కావలెను.

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం. డిశంబరు (10-12-1921 మొదలు 10-1-1922) నలకు కావలసిన 125,000 పౌనుల డిలవరీ ప్లన్లు చేయటకు ధరల కట్టిన ఈ క్రింద చట్టాలు చేయబడిన వారివలన ఈనెల 19-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడునట్టి తొండ్రును ఒక కవరులో అతికించి కవరుపైన 'డిలవరీ ప్లన్లు చేయటకు తొండ్రు అని వ్రాసి' వంకవలెను. మాదిరిగా పెద్ద జెల్లసీసా బుడ్లలో వేసి జాగ్రూగా నీలుచేసి కంపును యొక్క 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రుదారుని ధరలు అంగీకరింపబడునో అతడు 1921-వ డిశంబరునెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని 1-12-వ జనవరినెల 10వ తేదీ లోగా కుతువులకాలం చీఫ్ సూపర్వైజర్ టౌన్ డెంటు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు డిలవరీ యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డివీజన్ అయిన ట్రివెల్ యన్ టేసిగవద్ద, నిర్ణయకాలము నందు డెలివరీ చేయటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తొండ్రుదారుడు వై.వరత్తుల ప్రకారము, తాను నెరవేర్చునట్లు తొండ్రును అంగీకరించిన 3 దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యివ్వవలెను.

బుడ్లను జాగ్రూగా ఉడికించినప్పుడు, చైత్ర ప్రతి పంచమి నుంచి నాడులవరై, చుక్కాణి భోగము వరకే వాటిని నిండించవలెను.

హెచ్చరికలు } సి. సింగరవేలు మొదలిన
మదరాసు కార్పొరేషన్ }
12-11-1921. హెచ్చరికలు

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుష్కలముగా ఇది చూచుకొనుటకు చాతకము, శ్రద్ధతోడి, నత్తరము, మొదలగునవి అపునకును లేదు, నులకమైన లెలుగుల వ్రాసిన బడినవి. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆతీ నారాయణరావు పంతులు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంపాదించుకొని చదివవలెను." పుస్తకములు వలయువారు ఏదిగూడ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.
2888 వోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

యోగ్యతాపత్రములు

(5) కాశీపట్టమునకు దుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలువారి సురమాన్ ఉప్పు ఉపయోగించుచుంటేని. మంచి ఆకలిని కలిగించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తించుకొను.

శేపార్ } రాణానరేంద్ర
14-5-22 } సర్ జంక్ ఆఫ్ శేపార్

నిష్ఠముగ తయారచేయబడిన కాస్త్రీయ బొంబములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాబులగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హుస్సేన్ రోడ్, మాంటూకోడ్ - మదరాసు.

ఆయుర్వేద శాస్త్ర విషయములు

అజీర్ణవ్యాధి - చికిత్సలు

(నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు)

సర్వసాధారణముగ అజీర్ణము - అన్నకోశము, జీర్ణకోశము, కాలిజము, పేగులు, మున్నగువాటియొక్క బలహీనతచే యెప్పుడు శక్తి తగ్గునో లక్షణములే గలుగుచున్నది. అజీర్ణమునకు ముఖ్యకారణములు అనాత్మికతః పశున దృఢజలేయే (సమాజతః) కోగాని కష్టతే మూల మజీర్ణం ప్రాప్తువంతి హి. కా॥ అత్యాశచే జ్ఞానకూన్యతై పశుప్రాయునివలె మిక్కిలముగ దినుటవలన అనేకకోగంబులకు మూలమైన అజీర్ణకోగంబు జనించు. వై. కెప్పబడిన కోశములశక్తిహీనతకు వెన్నకారణములు గలవు. అవి యెవ్వి యన— ప్రాణాధారభూత మగు అన్న పానాదులను, నియమిత కాలములో భుజించకపోవుటవలనను, భుజించిన ఆహారము జీర్ణము కాక పూర్వమే, మరల భుజించుటవలనను, భుజించిన పదార్థమును పచనముకేయునైత్యవను అన్నిటి బలముతగ్గుటచేతను కలుగును. ఆకాలమున భుజించుట, సకాలములో మలమూత్రాదివేగముల జడ్డగించుట, మితభోజనము లేకుండుట, అరుగని పదార్థముల భుజించుట, చెడినఫలములను, పండ్లజాతి ఫలములను, ఉడుకనట్టి పదార్థములను తినుటవలనను గలుగుచున్నది. పగటిభోజనానంతరము విశేషముగ సోమరివలె నిద్రించుటవలనను, పోవలసినంత కాలము నిద్రపోకుండుటవలనను, పదార్థములను సమలక, తొందరగా భుజించుటవలనను, భోజనమును గట్టిపదార్థములు గాని, ఉండ్రేకతను బుట్టించు వస్తువులను భుజించుటవలనగాని అజీర్ణము కలుగవచ్చును. లేక భోజనానంతరము వెంటనే కఠినమైన విశేష పరిశ్రమ చేయుటవలనను, అభ్యాసములేని పరిశ్రమ చేయుటవలనను, అతిశోధకము త్రాగుటవలనను, జీర్ణశక్తిభివృద్ధికి వలయు సాధకముల చేయకుండుటవలనను, చమురు పదార్థములు మిక్కిలముగ తినుటవలనను, అనేక అజీర్ణకోగముల బుట్టించుటకు కారణము లగుచున్నవి. ముఖ్యముగా చాలకాలము కూర్చుండి పనిచేయుట, మంచిగాలి, వెలుతురు, లేని గృహములలో నివసించియుండుట, పేగులను అణచివెట్టునట్టి కుర్చీలలో కూర్చుండుట, మనశ్శక్తిలయొక్క విశేషపరిశ్రమ, మున్నగు వాటివల్ల అజీర్ణము సంభవించును. జీర్ణకోశమునందుండు (పురుగులవలనను) ఈ అజీర్ణవ్యాధి ఒకొక్కప్పుడు సంప్రాప్తమగును.

అనుదినము భుజించిన ఆహారము

పక్వ మగుటకు చేయవలసిన సాధకములు "క్లో భుక్త్యా శతపదం గచ్ఛే ద్దాయపార్శ్వేన సంవిశేత్. శబ్ద రూపన స్పృగంధాం శ్చ మనసః క్రియాత్. భుక్తవాసవసేవే తేనాన్నం సాధు విత్తిత్." (సుశ్రుతము)

కా॥ అనగా భోజనానంతరము నూరు అడుగులు నడచి ఎడమపార్శ్వమున పరుండుట, మనస్సుకు ప్రీయకరమైన శబ్ద, రూప, రస, స్పృశ, గంధాదుల నేపించుట, మున్నగువాటివల్ల అన్నము భాగుగా పచనము చెందు ననుట.

అజీర్ణముఖ్యలక్షణములు.

అజీర్ణము ప్రారంభ మగునపుడు, జీర్ణశక్తితగ్గును. అన్నకోశము, జీర్ణకోశములలోని జీర్ణకములు చక్కగ జరుగకపోవుటచే నాయుపారితమగుటయు, ఆహారమంతయు పక్వముగాక పుట్టికేవులు వచ్చుటయు, భుజించిన ఆహారమంతయు పులియుబడి, పేగులయందు నొప్పి గట్టుటయు అజీర్ణత అజీర్ణవిశేషములు గలుగుటయు కొద్దికొద్దిగా తలనొప్పి తగులును, తగ్గుచుండును.

దాహము కలుగుచుండును. నోటనుండి, పుల్లగాను, ఉప్పుగాను, చెడుగాను, తిక్కగాను, నిరూరుట, వాంతులు గలుగుట, ఉదరమునందు వాయువుచేరి కడుపు ఉబ్బురించుట, భుజించుటయంద రుచిగాను నుండును. అన్నము భుజించిన పుడుగాని, అన్నము జీర్ణమగునపుడుగాని, కూలవచ్చుట, శోషగలుగుట, వెన్నెముకకు నొప్పి, నలుపు, నడుములగుట, నిస్త్రాణ, శరీరబద్ధకము, పాలుమాతిక నుండుట, శరస్సు కణతలు పోటు, భోజనానంతరము నిద్రమైకము వచ్చుట, మనస్సైమితము లేకుండుట కఠినముగా విరేచనమగుట బహిర్ముఖికి పలుమారు పోవలయు నని యిచ్చయుండుట, విరేచనము కాకపోవుట అయినను కొద్దికొద్దిగ నగుట కొన్ని కమయములలో భుజించి

నది భుజించినటుల విరేచనమందు వచ్చుట, కడుపునందు దుర్గంధవాయువు చేకూరుట, కడుపున గుర్ర గుర్ర, ప్రారంభమగుట మొదలగు లక్షణము లన్నియు కాన్పించును. పలువిధలక్షణంబులతో గూడియుండు సమస్తకోగంబులకు మూలప్రభావ భూతంబగునీ అజీర్ణవ్యాధియే ముఖ్యకారణమని అంగ్లో ఆయుర్వేద యువాని శాస్త్రములు ఘోషించుటయేకాక, గొప్ప గొప్ప వైద్యశాస్త్రజ్ఞులుకూడ జెప్పుచున్నారు.

కలరావ్యాధి ఉత్పత్తికి అజీర్ణమే ప్రథమకారణము. అజీర్ణము కలిగినవెంటనే, ఆవ్యాధికి చికిత్స చేయుటకు శ్రద్ధగైకొనకున్న దానివలన అనేకకోగములు సంభవించును. కాన అజీర్ణకోగమును ప్రారంభముననే నశింపజేయుటకు తగుశ్రద్ధ వైకొనుట ముఖ్యంశము.

అజీర్ణోపద్రవములు

శ్లో॥ మూర్ఛాప్రలాపోవమధుః ప్రసేకస్సజ్వరం శ్రమః । ఉపద్రవాభవంత్యేతే మరణం చాప్యశీర్ణతః ॥ (బసవరాజీయము)

తా॥ మూర్ఛ, తలుచుమాటలు, ఓకర, నోటనీరుారుట, శరీరశైథిల్యము, బడలిక, అను, నీ యుపద్రవములు, అజీర్ణము వలన గలుగును. మతీయు, అజీర్ణము మిక్కిలముగ బ్రకోపించుటవలన మరణము గూడ గలుగును.

అజీర్ణవ్యాధి రాకుండుటకు

ముఖ్యముగ గమనించవలసిన చికిత్సానుశ్రములు.

- 1. అజీర్ణ వ్యాధియొక్క చికిత్సయందులు నేపించుటకంటె, పథ్యమునందును, ఆరోగ్యశాస్త్రానుశ్రము లనుసరించుట శ్రేయస్కరము.
- 2. అజీర్ణవ్యాధులకు ముప్పాతిక మూడు పిసములు బొంబనేవ లవనసరములు.
- 3. చాలకాలమునుండి యున్నట్టి అజీర్ణమునకు, భోజనమందు లఘుపదార్థముల భుజించుచు సరిపడని పదార్థములు ద్యజించుట మిక్కిలి మంచిది.
- 4. భోజనాత్మ్యము, భోజనానంతరము, దీర్ఘమగు శరీర, మనఃపరిశ్రమములం బుచ్చుకొనుట హానికరము.
- 5. మితభోజనము ముఖ్యవసరము. [ను.
- 6. వస్తువు బుట్టించు మద్యపానాదుల త్యజించవలయు.
- 7. లంకణము పరమావధము కాని, అన్ని అవయవములవలెనే అన్నకోశమునకు విక్రాంతి నీయవలయును.
- 8. అజీర్ణము, అన్నకోశలోపముచే వచ్చిన, భోజనమును నిలిపి, వాంతియగుటకు మందు గైకొనుట ముఖ్యానుశ్రము.
- 9. అజీర్ణపేగులతో గూడ సంబంధించినటు లయిన, విరేచనమునకు మందు తీసికొనుట అద్వితీయము.
- 10. ఒక భోజనమునకును మరియొక భోజనమునకును, పథ్య చాల వ్యవధి యుండవలయును.

ఆయుర్వేదీయచికిత్స

సముద్రలవణము, సోపర్చలవణము, సైంధవలవణము, యవ తొరము, ఓమము, కరక్కాయలు, పిప్పళ్లు, శొంఠి, ఇంగువ, వాయులంకములు మొదలగు వాటిని సమభాగములుగ జేర్చి చూర్ణించి అన్నములోవైచి నెయ్యి చేర్చి ముందుగ విడుముద్దలు భక్షించిన సర్వాజీర్ణములు, నశింపజేయుటయే కాక, కామల, పొండు, క్యాస, కాస, గుల్మవాతము, వాతప్రమేహము, విషమవాతాదులకు రామబాణము వంటిది.

యువాని చికిత్స

పిప్పళ్లు, సైంధవలవణము, సైదకరక్కాయ తెరడు, చిత్రమూలము, శొంఠి, ఇదియన్నియు చూర్ణము చేసి, ఉదరము, సాయంత్రము నాలుగు మొదలు ఆరుమాసాలవరకు వేడినీళ్లతో నేపించిన అన్నము త్యగగా జీర్ణమగును. విరేచనబద్ధకము నివారించి ఆకలి పుట్టించును.

అమృతము
5000 రూ] [తక్కువలేదు
డబ్బిల్ డిమిప్రింటింగ్మిషను
చక్కగా పనిచేయుచున్నది.
ఆంధ్ర పత్రికాఫీసు,
చెన్నపురి.

విదేశ వార్తలు

ఆయుధనియమనభ

అమెరికావారి సలహాలను విమర్శించుట

బాల్కన్ గారిసలహా

పదివేలవేలములవరకు సంపూర్ణముగా నాకానిర్మాణ మాపి వేయటకంటె ప్రతివత్సరమున క్రమముగా నాకానిర్మాణమును తగ్గించుటమంచిదనియు నట్లుగానియెడల నీపదివేలవేలముల యనంతరము నాకానిర్మాణముకొరకు సామగ్రిని ఇప్పటినుండి నిలువ జేసుకొనుట వృధావ్యయమగుననియు బాల్కన్ గారు సలహానిచ్చెదరు. సత్వైతనలమొత్తము చాలయెక్కువగా నున్నదనియు దాని నింకను తగ్గించుటకుగాని పూర్తిగా తొలగింపవలెననిగాని బాల్కన్ గారు సూచింపవచ్చునని బ్రిటిషువారుతలచుచున్నారు.

ప్రత్యేకసంఘము విచారించ సమస్యలు.

విడు గొప్ప రాజ్యముల ప్రధాన ప్రతినిధుల సంఘము నందు, ఆయుధనియమ శమస్యను అన్ని రాష్ట్రముల ప్రధానప్రతినిధులను గలసి విచారించవలెనని తీర్మానింపబడెను. అత్యంత ప్రాచ్యుతేశమస్యను గూడ తొమ్మిదిరాష్ట్రముల ప్రధాన ప్రతినిధులను గలసి విచారించుట.

ఆయుధ నియమ సభయందలి యన్ని సమస్యలందును ప్రాన్యజ్ఞులతోకా తొకటిగ బసజేయుటకు ద్రియాండు పాంజరు గార్హిడబడితి.

జపానువారి యుద్ధేములు

జపానుప్రతికలు అమెరికావారి సలహాలను గురించిచాలా సంతోషమును గన్పరచెను.

కొన్ని మార్పులు

అంగదేశమువారు అమెరికావారు సలహాలలో కొన్ని ముఖ్యమార్పు లొనరించినయెడల శతృత్వము నని దెలియుచున్నది.

అమెరికావాత నాకానిర్మాణము కార్మికులవలనన, అంతర్జాతీయ యుద్ధంబునకలవలననదప్ప శాపబడుటకు ఏపాతదని డెల్బి ప్రభువుగారు నుడివరి.

బ్రిటిషువారి విమర్శన

బ్రిటిషువారు అమెరికావారి సలహాలకు కొన్ని విమర్శనలు నూచించిరి. బ్రిటిషు వారి సలహాలను బట్టినయెడల ని కొరచున్నారని సలహాలను దుష్టములుగా చేయవద్దేములేదు. నాకానిర్మాణమనయద్ధానవలమిదను క్రూరుజర్మమిదనే యాధారపడలేదు. నాకానిర్మాణము జాలముఖ్యవిషయములు గలపు అందు ఎదుటివారినే ఎదిరించుటకు బాగుగా వీలైనపులుములను బలపరుచుకొనుట యొకటి. బ్రిటిషు చాలరాజ్యములు గలసిన యొకసామ్రాజ్యము. అందు ప్రతి దేశమునకును విశాలములైన సముద్రతీరములు గలవు. ఈదేశములన్నియుకలసి యొక్కచోటునండక నక్కడక్కడ చెల్లాచెదురుగా నున్నవి అందుచే వానిరక్షణకు అధికనాకాబల మవసరము వీనికితగిన సదుపాయములు చేయవలెనని నూచించిరి.

ప్రాన్య, ఇటలీలు

ఆయుధనియమసభాదర్శములకు ప్రాన్య, ఇటలీ యుద్ధంబడిక సహాయమొనర్చునని తలపడుచున్నది.

విరిషు సమస్య

చాంబర్లెనుగారు-అల్బిన

రోస్టాల్ షేక్ నెల్సన్ గారు విర్లందునకంతన గలసి యొకచే గార్ల మెంటు శేర్పాటుజేయుట సంభవమని నుడివరి. మెక్ నెల్సన్ గారు ఈ విషయమై చేంబర్లెనుగారి యభిప్రాయమును ప్రస్తావించిరి. చేంబర్లెనుగారిట్లు నుడివరి: నేను అల్బిననుకు నష్టము గలుగనియను. అందుచే నైంగింకుతో సుధికి ప్రయత్నించుట కట్టియాత్మపణయి లేదు. న్యాయమైన సుధికోరకు ప్రయత్నింపకపోయినచో యూనియన్స్ నాయకుడ ననిపించుటకు తగను.

కాంతిపద మగు సుధి నొనర్చుకొనవలెనని యల్బినను కోరుటవలన మేము పాపమొనర్చుట తేదు. 1918 సంవత్సరము రులాగారు విర్లందున కంతకును గలసి యొక కానసభ యుండవలెనని చెప్పిరి. ఆసమయమున మెక్ నెల్సన్ గారుగాని ఇతరులుగాని ప్రస్తుతమువచ్చినట్లు వారివిషయము వచింపలేదు. యూనియన్స్ న్యాయముగ ప్రవర్తించవలెనని ఛాంబర్లెనుగారు నుడివరి.

సర్ జె. క్రయిగుగారు

విర్లందున కంతకును కానసభ యుండవలె ననినప్పుడు నేనును మరి ఇతరులను మాసభ్యత్వమునకు కాదేనామా నొసంగితిమని సర్ జె. క్రయిగుగారు వచించిరి.

ప్రభుత్వమువారు

దక్షిణ విర్లందు యూనియను పక్షనాయకు లగు మిడిల్టన్ ప్రభువుగారు లాయకు జార్జి గారిని దర్శించి ప్రసంగించిరి. డల్లీనునుండి సిక్స్ థిస్ ప్రతినిధులు తిరిగి లండను నగరమునకు వచ్చిరి. సర్ జె. క్రయిగుగారికి ప్రభుత్వమువారు వ్రాసిన బాబు నందు ప్రస్తుతపరిస్థితులను వివరముగ డెలివీ రని తెలియుచున్నది.

మిడిల్టన్ ప్రభుత్వములు

మిడిల్టన్ ప్రభువుగారు సుధి కుదుర్చుటకొరకు చాల ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వారు ఆర్థుల ప్రతినిధులతో లాయకుజార్జి గారిని గలసి ముఖ్యవిషయముల గురించి మాటలాడి రట, యూనియన్స్ లను లివర్పూలునందు సమావేశము గానున్నారు. ఆసమావేశమునకు 1600 మంది ప్రతినిధులు వచ్చెదరు. చాంబర్లెనుగారియందు సమృద్ధిములేదని వారు తీర్మానించెదరని తెలియుచున్నది.

అల్బినవారు

అల్బిన కార్తీకమంత్రియగు ఆండ్రూసుగారు డెల్బాన్టునందు, బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారు అల్బినవారు విర్లందున కేక కానసభకు సమైక్యమగుచి విప్పి హెసపుచ్చుచుచున్నారు. అల్బిన బ్రిటిషు మంత్రివర్గములవారు సమావేశము కాక పూర్వ విచిషయము మతులనుండి తొలగింపవలెనని లాయకు జార్జి గారికి అల్బిన మంత్రివర్గమువారు డెలివీరి.

జర్మనుసంధి

జర్మను సుధిప్రతిపక్ష చార్జింజియన్స్ కు సంతక మొనర్చెను.

ఆ సి యా మె న

క్రెంచివారు వైలిషియానుండి వైస్యముల తీసికొనిపోయిరిగాని అచ్చటి ఆర్మీనియను ప్రజలను బాధించెద రనియు వారిని ఆదేశమునుండి ఎచ్చటికైనీ తీసికోవలయునని స్పెర్మాల్సాని ఆర్మీనియను ఆర్మీవిమపుగారు గ్రీసువారికి వ్రాసిరి. గ్రీసువారు గందులకుగాను మాడు నొకల నంపిరి.

తురుష్క - గ్రీకు యుద్ధము గ్రీకు యువరాజును యువరాణియు స్పెర్మా కేతెంచిరి.

తురుష్కలు తెచ్చి బ్రిటన్ వైస్యముల నెవ్వరగా దింపుచున్నారని తెలియుచున్నది.

నూలు, నూలుబట్టల దిగుమతులు

(నిప్పటి తరువాయి)

మనము వైదేశములనుండి నూలుకంటె బట్టల నెక్కుడు దిగుమతిచేయుచుంటిమి 1919-20 లో 496 లక్షల రూపాయల విలువగలనూలును 5176 లక్షల రూపాయలు విలువగలబట్టలను దిగుమతిచేసిమి. బట్టలలోగూడ దిగుమతి తగ్గినను ఖరీదుతగ్గలేదు. 1913-14 లో 8000 మిలియనుల గజముల బట్టకు 5814 లక్షల రూపాయలనిచ్చితిమి. 1919-20 లో 1000 మిలియనుల గజములకే. 5176 లక్షలరూపాయలనిచ్చితిమి. ఈధనములో చాలమట్టుకు ఇంగ్లాండుకు కొంచము జపానుకు పోవుచున్నది. 1918-19 లో మనకు కోరాబట్టలలో 2/3 ఇంగ్లాండునుండియు 1/3 జపాను నుండియు వచ్చినది. తెల్లబట్టలలో 100:96 న్ను రంగు బట్టలలో నూటికి 88 చొప్పునను ఇంగ్లాండునుంచి వచ్చెడివి 1919-20 లో ఇంగ్లాండునుంచి 87 0/0 చ్చుకోరా, 96 6. 0/0 తెల్లవి 90 0/0 రంగువివచ్చినవి.

జపానునుండి 12 0/0 కోరా, 10/0 తెలుపు, 5 0/0 రంగు మాత్రము 1919-20 లో వచ్చినవి.

నూలు వదుతు యంత్రిములు చాలమట్టుకు బొంబాయి రాజధానియందే యున్నవి. హిందూదేశములో తయారగు నూలులో (3) మూడువంతులు బొంబాయిమిల్లులలో తయారగుచున్నవి. ఈ బొంబాయి అహమ్మదాబాదు మిల్లులలో తయారగు నూలులో కొంతభాగము 10,15 సంవత్సరముల క్రితం చీనాదేశమున కగుమతి చేయబడెను. ఇటీవల జపాను పోటీవలనను, చీనాలో నూలుపత్తిశ్రమ హెచ్చుచుండుటచేతను, చీనాదేశపు మారకపు స్థితులు వెండి ఖరీదుతోగూడ విస్తారముగా మారుచుండుచేతను, ఆవిగుమతులు కట్టుపడినవి. ఇప్పటిప్పుడు బొంబాయి అహ్మదాబాదులలో సన్న నూలునుగూడ తయారుచేయుట హెచ్చగుచున్నది. సన్న నూలుతీయుటకు దొరతనమువారి అడ్డులేకున్నను, తేజయపత్తి పనికిరాక పోవుటచేతను, అమెరికనుపత్తి

తెచ్చుకోవలసి వచ్చుటచేతను, దానిని మనదేశము విస్తారముగ తీయుట లేదు. బట్టల ను మిల్లుల లోనే యుండుదుగూడ బొంబాయిరాజధానే ముందంజ మనదేశములో వేయుచున్నది. నూటికి 87 హిందూదేశపు మిల్లుబట్టలు బొంబాయి అహమ్మదాబాదులలో తయారగుచున్నవి. హిందూదేశములో 1876 సం॥లో 47 మిల్లులుమాత్రమేయుండెడివి. 1919 లో 260 మిల్లులుగలవు. ఇటీవల క్రొత్తవి వేచుచున్న సంగతి వార్తాపత్రికలలోని ప్రచురణలవలన తెలియుచున్నది. దొరతనము వారికిమిల్లులపై వచ్చు పన్నులధనముగూడ హెచ్చుచున్నది. 1900 సం॥లో 14 లక్షలరూపాయలు పన్నులుగా పరిగణించబడెను.

మరొకసంగతి మనము తెలిసికొనవలయును. మనదేశములో దిగుమతియగునూలుకంటె చాలమట్టుకు ఎక్కువ తయారగుచుంటున్నగాక, ఈమిల్లులు హిందువులచేతనే చాలమట్టుకు నిర్మింపబడి, హిందువులవలననే నడుపబడి, హిందువులే ఆలాభములను చాలమట్టుకు చెందజేయుచున్నది. బొంబాయిలో పూర్వము గా హిందువుల మిల్లులు 110, హిందువులు ఆంగ్లేయులు కలసినిర్మించివి 25, పూర్తిగా ఆంగ్లేయులమిల్లులు 12, వీటిలో 43 లో తప్ప తక్కినమిల్లులలో మేనేజర్లు హిందువులే.

ఇంతేగాక కార్మికుల సంఘములవారు మార్కులకు ఇటువై స్వదేశమిల్లులనుగురించి కావలసిన సంగతులను తెలియజేయుదురని వినుచున్నాము. కార్మికులవారుగాని, తదితరులుగాని స్వదేశములు, బట్టలు మొదలగునవి తయారుచేయు యంత్రముకాలల చిరునామాలను అచ్చొత్తించి, చక్కగా అమిత్తన ప్రజలకు, తేజము ఉపకారమై, స్వదేశోద్ధ్యమమునకు తోడ్పడగలదు. వాటిలో మూలధనము స్వదేశమైనకానిది, మేనేజర్లు దేశయులైనది గానిది స్పష్టముగ వ్రాయవలయును,

అప్పటికి శేషగిరిరావు.

బొంబాయి విద్యార్థులు

యువరాజుగారికి నెనేటుల శతమున సన్మానపత్ర మియ్యబడునని విద్యార్థుల పక్షమున గాదు. యువరాజుగారిని దర్శించుటకు మాత్రమే విద్యార్థులు పిలువబడినవి బొంబాయి విశ్వవిశ్యాలయము రిజిస్ట్రు కళాశాలాధికారుల కందరిని వాసెను.

మంటవము తిగులబడుట

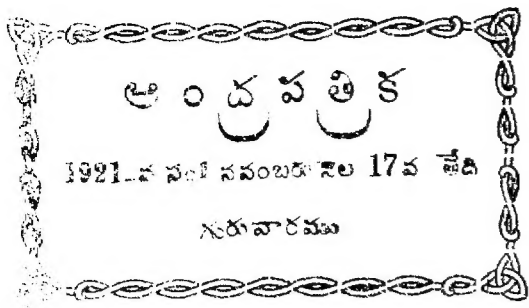
బొంబాయి ఉత్సవములో నొకమండపమున 15 వ తేదీ రాత్రి మంటలు లేచివి. 2500 రూపాయల నష్టము కలిగినది.

బొంబాయి స్త్రీలసభ

యువరాజుగారికను బొంబాయిపౌరుల పేరిట ముద్దనిసిఫలు వారు యువరాజుకు సన్మానపత్రము నిచ్చుటను ఆత్మేపించుటకు బొంబాయి స్త్రీలు సభిచేసిరి. ఆసభకు విస్తారముగా ప్రజలవచ్చిరి. చాలమంది స్త్రీలును కొందరుపురుషులును గూడ నుపస్థిసిం చిరి. అన్ని భాతుల స్త్రీలును వచ్చియుండిరి. సభ ముగియగనే వారందరు సూరేగురు సాండుహర్ష వీధిగుండు మాధవ తాగుకు వెల్లిరి. హైందవ స్త్రీలు తక్షణగర్భాభ్యసేధికోరకు దేవాలయమున ప్రార్థనల గావించిరి. స్త్రీలందరును వలంటీరులును ఖద్దరు బట్టలనే ధరించిరి. ఆయా కె గిం పు మాడ ముచ్చట గా నుండెను. పిచ్చుట వలంటీరు దేశములు మహా తృగాంధీకి జము అని వైవారము చేయుచు నూరేగిరి, స్వాగతోత్సవములకు పోవుట పాపవని బోధించిరి. వారు ప్రతి దుకాణమునకు బోయి దుకాణములను 17 వ తేదీని మూయవలెనని బోధించిరి.

ప్రభు మహర్షి తా. గ్రామార్వోగల మహాసభ:— ఈసభ ఈనెల 19,20 తేదీలయందు గంగవర గ్రామంలో మహర్షి యాస్పత్రవం ద్రాశ్రమములో మ. రా. రా. గుడె వెంటటరా మయ్యగారి ఆధ్వర్యముక్రింద జరుగును.

విషయములు:— 1 తీర్థముల ఆధిష్ఠిని గురించిన్న 2 వారసత్వపు హక్కులను నిలుపుకొనుటకు గూర్చిన్న 3 దొరతనమువారు చేయదలచిన గ్రామములకలపుటలను గురించిన్న 4 గ్రామస్తులసృకముగా చేయవలసిన పనులుగాక యితరపనులును చేయుటను గురించిన్న 5 యంకాముఖ్యమగుమనకు సంబంధించిన విషయములను గురించిన్న చర్చ చేయబడును. ప్రతినిధిరుము రు1-4-0 భోజనాది కనుకులు వుచిరముగా శేర్పరచబడును.) గోపరాజు జనవరాజు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

మతస్వాతంత్ర్యము

మతస్వాతంత్ర్యము భారతవర్షమునం దెంత ముఖ్యమగుదో, ఆవిషయము రామరాను శరీరము వచ్చుచున్నది. ప్రత్యేకముగాను బోధించెడి పాఠశాలలలో, ఇతరముగ్రంథాలను చేర్చుకొనునపుడు, ఆమతస్థుల ఇష్టములేకది వారికి బలవంతముగ మతబోధ చేయబడదనుట, మతస్వాతంత్ర్యపు విధులలో ప్రధానమునొకటి. ఆంగ్లదేశమునందు ఇటీవలమతస్వాతంత్ర్యము గలదు హిందూదేశమునందంతవరకును, ఈ స్వాతంత్ర్య మొనగియుండలేదు. ఆంగ్లవిద్యను ప్రవేశపెట్టినప్పటిను, విషవరీలు కలుతావుల పాఠశాలలను స్థాపించిరి. విద్యగలపుటయు, తమ మతముగోవి కితియల తేర్చుకొనుటయు గూడ విషవరీల ఆశయములైయుండెను. మొదటివని రెండవవనికి ఉపాగముగ నుండెనని చెప్పినను చెప్పవచ్చును. విషవరీ పాఠశాలలలో జరిగెడి హిందూభావాలకు తగిలించుటకు ఇష్టము లేకున్నను వారి యంగీకారము కైకొనకున్నను, క్రైస్తవమతమును బోధించుచుండిరి. బైబిలును వారు తప్పక చదవవలసివచ్చెను. ఇంటిలో బోధ, విద్యార్థులమతమును, ఆచారములను వెమభాషానాగరిక ములను నిరసించుట గూడ జరుగుచుండెను. ఇట్టిగుడ్డితీరాల కాలమునుండియు ప్రబలియుండెను. గ్రాంట్ల మూలమున, విషవరీ ప్రతిష్ఠాపనలకు ప్రభుత్వము వారు ప్రోత్సాహ మొనగించుండిరి. ప్రభుత్వధనము విశేషముగ హిందువులనుండియే కైకొనబడుచున్నపుడు, ప్రభుత్వ మిచ్చెడి గ్రాంటులు మతస్వాతంత్ర్యమును సందింపవలయును కువయోగపడవలెను. విషవరీ పాఠశాలలు ఇతర మతముల వారికి గూడ నిర్బంధముగ మతబోధ నేమనెడల, అట్టి ప్రతిష్ఠాపనలకు ప్రజలద్రవ్యము నాపివైచుట ధర్మముగనుండును. ఈవిధమున్నయెడల, విషవరీ ప్రతిష్ఠాపనలు మతస్వాతంత్ర్యమును శారవించుట కిష్టపడును. ఇట్టి సంస్కరణమును ప్రవేశపెట్టవలయునని, ఎంతకాలమునుండియో సంస్కర్తలు మొరబెట్టుచున్నను, ఇంతవర కది సఫలముగాంచలేదు.

ఇప్పుటికియినను, నట్టి సంస్కరణమును శాస్త్రించుటకు వీలగునని తలంచుసి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు మొన్నటిదినమున మద్రాసు శాసనసభలో మతస్వాతంత్ర్యము సంగీకరించని ప్రతిష్ఠాపనలకు గ్రాంటుల నీయగూడదను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. మతస్వాతంత్ర్యము గూర్చి నాగరికప్రపంచ మంతయు, ముందగువైచుచుండ, మద్రాసు శాసనసభ్యులు ప్రాత్రము ఒక చుడుకైనను ముందుకు బోవక తీర్మానమును నిరాకరించి, పేరు దక్కించుకొనిరి. యూరపీయను పాఠశాలలలో నిట్టి ఏర్పాటు మద్రాసు రాజధానియందును కలదు. ఈ ఏర్పాటును విషవరీ పాఠశాలలలో ప్రవేశపెట్టుచో, పాఠశాలలను మూసివేయవలసివచ్చుననుట విపరీతముగ నుండకమానదు. యూరపీయనునకున్న

హక్కు భారతీయుని కేల ప్రసాదించగూడదో తెలియదు. అన్యమతమును బోధించునపుడు, యూరపీయను తండ్రి తనబాలుని బంధనక్కరలేదు. భారతీయునికిమాత్రము అట్టిహక్కు లేదు. మతసహన మెరుగక, ప్రాచ్యఖండవాసులమతములను శారగానివని వలికిన దినములలో, విషవరీ లిట్టి నిరంకుశపు అధికారమును చలాయించుచుండిన ఆస్పృశ్యము లేదు. ఇప్పుడు, చాలవర కభిప్రాయములు మోసవి. కొందరు విషవరీలు నయితము వరమతములలో మంచిగలదని గ్రహించుచున్నారు. ఈకాలములో నింకను, పాఠశాలలలో మతస్వాతంత్ర్యమును ప్రవేశపెట్టుట కంగీకరింకపోవుట, అనిష్టదాయకము. వెంకటరమణయ్యగారి తీర్మానము నెదిరించినభ్యులు, కడు విచిత్రవాదముల నలిపిరి. బ్రాహ్మణ్యబ్రాహ్మణేతర వివాదమును కొందరిందులో సముతమునిలకొంచిరి. వర్ణభేదవిషయములున్నను, హిందూమత స్వాతంత్ర్యసంరక్షణము తమకు గూడ ధర్మమునంగతిని జన్మింపకమునాను గ్రహించరయిరి. తనికాచెలంచెట్టిగా రీవిషయమై ముచ్చటించుచు ఈ తీర్మానము గావించుచో బ్రాహ్మణేతరవిద్య యంతరించునని చెప్పిరి. విషవరీలే లేకబోయినచో, తా మిస్థితిలోనుండియుండ మిగిరి.

విషవరీలు లేనిచో, హిందూదేశ పరిణామ మేలరున నుండెడిచో వితర్కింప నవసరములేదు. విషవరీవిద్య లేనిచో, దేశనాగరిక మభివృద్ధిజెంది, దేశభాష అభివృద్ధి గాంచెడివనియు, పరాశీకభాష మితగ జెరిగియుండెడిది గాదనియు, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికిని నాటకము లుండెడివి గావనియు వలువురు అభిప్రాయపడుచున్నారు. విషవరీవిద్య వలన, మేరుపుపర్వతము దొరకెనని తలంచినను, నాగరికదేశమునం దుండదగిన సామాన్యమత స్వాతంత్ర్యమును విషవరీ ప్రతిష్ఠాపన లంగీకరింప గూడదనుట విరుద్ధము. రివరెండుమెట్టనుగానుకడు దూరము ముచ్చటించిరిగాని, ఆంగ్ల దేశమునం దిట్టి స్వాతంత్ర్యముండ హిందూదేశమునండేల యుండగూడదో సమాధానము తిన్నగ దెలుపజాలక బోయిరి. విషవరీలుచేసినమేల్ల నీతీర్మానమున కడ్డముగ దెచ్చిపెట్టుట, దీని నెదిర్చిన వారి హేతువాదము నిస్సారమని తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. ప్రస్తుత విద్యావిధానము లోప భూయిష్టమని వలువు రంగీకరించుచున్నారు. ప్రస్తుత శాసనసభల మూలమున అట్టిలోపములు తొలగిపోవునను నాశ కవకాశము లేదు. మత స్వాతంత్ర్యమును హిందూదేశము ప్రేమించి శారవించును. రాజకీయవిషయములం దేమి, విద్యా విషయమునం దేమి, మతస్వాతంత్ర్య మున్నగాని, దేశమునం దభివృద్ధి కనకాశము లేదు. కలువిధ మతములను ఎట్టి సంఘర్షణ లేక, హిందూదేశ మున వ్యాప్తిగాంచుచున్నవి. హిందువులు అన్య మతస్థుల విశ్వాసములను శారవముతో జూచుచుండుదు. ఈ దేశమున పాలకజాతివారు మతమున క్రైస్తవులు. ఇతరమతములయెడజాకవలసిన దృక్పథమునందు, వారు హిందువులకన్న గూడ నెక్కుడు జాగరూకతతో మెలగవలసిన యావశ్యకత గలదు. విజ్ఞేరియా రాజ్య ప్రకటనము, మతస్వాతంత్ర్యమును ఖండితముగ నూచించి యుండెను. పాలనాధికారము సవకాశముగ కైకొని, మతవ్యాప్తికి తోడ్పడిరను అనుమానము నకు తావు లేకుండ తేసికొనుట ప్రభుత్వధర్మము. విద్యాప్రతిష్ఠాపనలలో మతస్వాతంత్ర్యపు ఏర్పాటుండవలయునని గొంతు బొంగురుబోవునటుల, ఎంతకాలమునుండి యటచుచున్నను లాభము

గలుగకపోయెను. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకు రక్షణ గలుగదని కరతలామలక మగుచున్నది.

అల్పస్థు ప్రయత్నములు

ఇర్లండుసమస్య ఈ మారయినను పరిష్కారము గాకొండ, అల్పస్థుపక్షమువారును యూనియన్లును భగిరథప్రయత్నముల నాచరించుచున్నారు. ఇర్లండున కంతకును ఒక్క పార్లమెంటుసభ యుండురీతిన సమాధానపడవలయునని లాయడు జార్జిగారు కలుసు పుప్పులతో అల్పస్థు మంత్రులకు ఆగ్రహవేశము పెరిగెను. యూనియన్లు పక్షమునకు నాయకత్వము వహించుచు ఇర్లండునకంతకును ఒక్కపార్లమెంటు ఉడుట కంగీకరింప చేబల్లేరుగారికి వీలులేదనియు, వారి యభిప్రాయ మేమియనదియు ప్రచురింపవలసినదనియు, తొందరపెట్టుచున్నారు. అనవసరముగ తొందరపడవలదని చేబల్లేరుగారు మందలించుచున్నారు. లివర్ పూలులో నిన్నటిదినము యూనియన్లులసభ జరిగియుండును. వారేమని తీర్మానించిరో తెలియదు. చేబల్లేరుగారి సవమాన పరుమటకు కొందరు సవరణల నుపసాదించెదరు. కొయలివను ప్రభుత్వమువారు అల్పస్థునకు విశ్వాసద్రోహ మొనర్చిరని, అల్పస్థుమంత్రి యొకరు గగ్గోలుబెట్టిరి. ఆస్పిత్తు ప్రభుత్వమువారిని గూడ అల్పస్థు ప్రభుత్వమువారు వెరుక నిటులనే తూలనాడియుండిరి. ఇర్లండుసమస్యపరిష్కారముగ సమయమునకు, అల్పస్థు నాటక మడ్డమువచ్చుటయు, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు దానికి లేనిపోని ప్రాముఖ్య మొనగుటయు సంత వించుచున్నది. ఈమారయినను, వేరుగ జరుగునా, లేక లాయడు జార్జిగారు లొంగిపోయెదరాయని ప్రపంచ మెరురుజూచుచున్నది. లాయడుజార్జిగారు తమకట్టుదలను వీడక యూనియన్లుల జెదిరింపులకు లోబడక నిలిచియుండుచో, ఇర్లండుసమస్య తప్పక పరిష్కారముగాంచును. ఎన్నిక లొకవేళజరుగుట యవసరమయినను, జరుగవచ్చును. అప్పుడు ఇర్లండువిషయమై దేశమున కెంతటి అభిమానము గలదో బయల్పడును. ప్రతికూలురశక్తి దెలియును. ఈమారేకారణముచే నయినను, ఆంగ్ల దేశము ఇర్లండుసమస్యను మరల త్రోసిపుచ్చుచో, సమాధానము గుదురుట కవకాశము తొలగెనని ఎంచవచ్చును. పురాతనప్రపంచమునకు జెందినయూనియన్లులహితము నీకాలమున పాటించుట, ఆంగ్ల దేశశారవప్రతిష్ఠకు భంగకరము.

తూర్పుఆఫ్రికా భారతీయులు

నైరోబీ భారతీయసభ, భారతీయుల యుద్దేశమును స్పష్టపరచెను. కార్యదర్శి వంశిన వార్త యందు, నాగరిక మన నెద్దియో నిర్వచించబడెను. ఎవడు తమకు దాము సంపాదించుకొని, తమ ఆస్తిని కాపాడుకొందురో, ఒకరితోనొకరు పోరాడుకొనరో వారు నాగరికులను సామాన్యప్రభుత్వ నిర్వచనమును సంఘమువారవలంబించిరి. ఈనిర్వచనముబట్టి నాగరికమున యూరపీయనులకు భారతీయులు దీసిపోవరు. అందుచే వారితో సమానపు హక్కులను గోరిరి. ఈసమస్య యంతయు పరిష్కారమగువరకు తాము శాసనసభలో ప్రాతినిధ్య మంగీకరింప మిగిరి. ఏజాతివారి నయినను ప్రత్యేకముగ నెక గూడెమున నుంచుట పనికిరాదనిరి. యూరపీయనులకు ఉన్నతభూములను రిజర్వ చేయరాదనిరి. ఏసంఘమునకును భూమిని ప్రత్యేకింపగూడదని ఖండితముగ దెలిపిరి. భార

తీయ సంఘమువారు దృఢపత్రములు యున్నారు. తొలగించిన అన్యాయమునంతను తొలగింపుడు. లేదయెడల రాజీకి వీలు లేదని వారు చెబుచున్నారు. కమిషనులపై గల మోజు తీరింది. వాటికి రాయలుకమిషనుతో బనిలేదు. కమిషనులవల కార్యసిద్ధి దూరమగుటదప్ప వేరులాభములే దని, వారు గ్రహించిరి. భారతీయులస్థితిని చూడబోయిన, ఆంధ్రానుగారు ఉగాండాకు వెళ్తుంటుండగ యూనియన్ లొకరు వారిని అర్ధరాత్రివేళ లేపి బాధపెట్టిరి. వారిపుడు ఆస్పత్రియందున్నారు. తూర్పుఆఫ్రికాభారతీయులు తమ స్వేచ్ఛములను కాపాడుకొనుటకు దీక్ష బూని యున్నారు. భగవత్పూజవలన స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించునని, విచేతములందలి భారతీయుల కడగండ్లు రూపుమాయగలవు.

రాబోవు కాంగ్రెసుసభ: సంగీత సమావేశము

ఈమారు జరిగెడి కాంగ్రెసుసభలో బాటు, సంగీత సమావేశమును, సంగీత క్రందస్థనమును జరుగునని వివరము కెంతయు సంతోషించుచున్నాము. సుప్రసిద్ధులగు విద్వాంసులందరును విచ్చేయుదురని యూహించుచున్నాము. సంగీతవాద్య విశేషములను ప్రదర్శించెదరు. దేశీయ మాసాంతిములోపల స్వరాజ్యము లభించునని దేశ మెదరు జూచుచున్నది. ఈకోర్కె సిద్ధించుచో, దేశము మహాదానందము జెందును. సంగీత సమావేశ మట్టి యానందమునకు వన్నెదెచ్చును. సంగీత సమావేశము నాసమయమునం దేర్పాటుకీయుట, ఎంతయు సముచితముగనున్నది. సంగీతవిద్య, తగు ప్రోత్సాహము లేక కృశించుచున్నది. దేశీయలను పుంరుద్ధరింపవలె నని, కోరుచున్న నీసమయమున సంగీతకళకు ప్రాముఖ్యమునగుట యావశ్యకము. సంగీతమునందు, ఆంధ్రముగలదు. విచారమున నున్నవారికిది విచారముబావును. భక్తులది ఘరవశుల గావించును ఎల్లర నది రంజుపజేయును పశుగణమునుగూడ సమ్మోహింప జేయగలిగిన ముండ్లి గానిరవముచే, నెందరు వెరుక తరించి యుండలేక? స్వాధీనభారతవర్ష ముద్భవింపనున్న ఈసమయమున సంగీతవిద్య నూతనకళతో వెలుంగకమానదు. హిందూదేశము ఆధ్యాత్మిక సిద్ధిని గాంచుటకు, నావిద్యవలె యోగింకు వచ్చినదింకొకటి లేదు. ఆంధ్రదేశముగూడ తన సుప్రసిద్ధవిద్వాంసులను ఇంపి సంగీతసమావేశవిజయమునకు తోడ్పడుట ధర్మము. అహమ్మరా బాదుసభలు శ్రవణానంద, నయనానందముల నిచ్చి, ప్రమోదిము గూర్చుగాక!

ఆంధ్రవాణిపత్రిక

ఆంధ్రవాణిపత్రిక గురించి, శ్రీమాన్ శశి భూషణ్ డి. మహాశయిగారు తానననభలో కెత్తించిరి. ప్రెస్సుకుక్రింద 500 రూపాయల సెన్సూరిటీ నీయవలయునని కత్రికాధికారి గంజా మజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా రిడిగ్ గాయని యడుగగ అడిగినటుల క్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. ప్రెస్సు ఆక్టును రద్దుజేయవలయునని నూచన లుండగ, జామీను నెలకొల్పరస యడుగగ, కత్రికలోనివ్యాసములు కారణమున నూచించిరి. బడెను. ఈజవాబు చిత్రముగనున్నది జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు పిమ్మట తమ యుత్తరువును రద్దుజేసికొని, పేదరును ప్రకటింప నిచ్చురాయని యడుగగ, వాకవిస్కాల్ వచ్చిన మేజిస్ట్రేటు క్రోడంబిచ్చిరిని తెలిపిరి. కత్రికా శాశి మునియిన వాగ్దానముజేసింపదుననా లేక జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు తమిళప్ప సంగీకరించుటచే తనా క్షులు జరిగెనని యడుగగ, ప్రెస్సుఆక్టు రద్దు

గానుండుటచేతను, ఆస్థితిలో సెన్సూరిటీ ఆక్టును ఆనవసరమగుటచేతను, దానిని తీసివైచినుటల జవాబుచెప్పిరి.

స్థానిక వార్తలు

వచ్చిన తమిళ జిల్లాల దివ్యజ్ఞాన సంఘము:— ఈసంఘముయొక్క ద్వితీయవార్షిక కౌన్సిలము సేలమునందు ఈనెల 19, 20 తేదీలలో దివ్యజ్ఞాన భవనమున జరుగును. పి. జనరాజు తానగా రధ్యతత వహించును.

ది వలంటీరు:— ఇది ఉడుచువారపత్రిక చెన్నపురిలో ప్రకటింపబడును. దీనికి పి. పి. ఘట్టాగారు ముద్రాపకుడుగాను మహమ్మదు అమీనాళీగారు ప్రకాశకుడుగాను 16 వ తేదీన వైకౌన్ట్స్ వ్రాయిచ్చిరి. జాతీయ వలంటీరు వర్గములకొరకడి ప్రకటింపబడుచున్నది.

అజదుహిందువత్రిక:— ఈఉడుచువారపత్రిక కొత్తగా చెన్నపురిలో వెలువడును. మహమ్మదు అమీన అలీగారు ముద్రాపకుడుగాను మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ ఫోకీగారు ప్రకాశకుడుగాను 16 వ తేదీన ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు కౌన్సిల్ వ్రాయిచ్చిరి.

జైల్ విచారణసంఘ నివేదికము:— సివిల్ జైలీల జైలుగ్రంథాలయములోని పుస్తకముల నుపయోగించుకొనుటకును, తమభర్తలపై దెప్పించు పుస్తకములను వారాపత్రికలను దెప్పించి చదువుకొనుటకును గృహములో నాడుకొను నెరపాయకరములగు నాటల నామకొనుటకును అనుమతి ఈయబడెను.

పాంచాల పరాధవము:— గుంటూరులో డి. పుండరీకాచార్యుగారిచే రచింపబడి చంద్రికాముద్రాక్షరాలలో ముద్రింపబడిన పాంచాల పరాధవ మను పుస్తకముయొక్క ప్రతులన్నియు ప్రభుత్వమువారు వశపంచుకొన వలెనని మదరాసుకోరికనువారు తీర్పు జేయుచున్నారు.

సహాయార్థ క్రందస్థనము:— ఆంధ్రజాతీయకళాశాలసహాయార్థము బ్రహ్మశ్రీ, మహాసాధ్యయ వేదం వేకటరామరాస్యాలవారిచే విచిత్రిమగు ప్రతాపవ్రీయనాటకమును గతసంవత్సరమున కన్యాశుల్కనాటకమును చాల ప్రశంసనీయును ప్రార్థించి మెప్పుండైన ఆంధ్రప్రభుత్వము విక్రీయపురమందిము: 1921 నెల నవంబరు 20 తే. ఆదివారంసాయంత్రము 4 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.

రాట్నములు-సన్ననూలు:— చెంగల్పట్ట జిల్లా పాన్సేరితాలూకా ఆరిజిగ్రామమున తూటపిడిలో తూటవర మూర్తిసెట్టిగారియొద్దను గట్టు నమశ్చివాయసెట్టిపిడిలో తూట సువ్వారాయలు సెట్టికర్తలు. పూర్వము చేతితో వడకనయించి సన్ననూలు ఉన్నది. దానితో పూర్వము ఆతిన్నునట్టుల సేసెడివారు ఇప్పుడు బోయి మాడవలె ననిక ఆమాట వారివద్ద దొంకును.

చెన్నపురిలిబరలులిగు:— ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వము చెల్లించుచున్న కప్పుమును గూర్చి మంగరాష్ట్రప్రభుత్వమువారి కప్పుము చెల్లింప నక్కరలేదని తీర్మానించినట్లు చెన్నరాష్ట్రమువారుగూడ చెల్లింప నక్కరలేదని స్థిరపరచవలెనని చెన్నపురికానసభలో సుపపాదింపబడిన వ్యాయమగు కనమును చెన్నపురి లిబరలీసువారు బలపరుచుచున్నారను లెంతి. ర్రమ కార్యదర్శి జి. పి. నటేశను గారు ఇండియాకోరికనువారికి పంపిరి.

ఆంధ్రవీరులు:— బెంగళూరు పురంబున రానున్న క్రిష్టచువ సెలవులలో, అఖిలభారత కేర వ్యాయామ పోటీ పరీక్షలు జరుగుచున్నవిగాన మన ఆంధ్రవీరులు బలాతియములను మాత్ర సమయమేతెంచెను. పరరాష్ట్రముల నెయతం బలిశయంప ప్రార్థితులు. బహుమానములు చాలా విలువగలిగి, సతనింపజేయుట స్టేషనపడెను. ప్రాధెసరు మల్లిసెట్టి కృష్ణారావుగారు క్యానిరిగ్సహకార్యమును బూసిరి. విద్యార్థులు తమచుక చక్రమును చూపి, ఈరాష్ట్రవాసుల మెల్లగ్రులుప ప్రార్థితులు. —చంద్రమాలి అప్పారావు.

చెన్నపట్టం లిబరలీకేజీ అన్నదాన సమాజములో 12 తేదీ మురుగేశమొదలిగారివల్ల భార్యతెడ్డమునకు రెండవ సంచత్వము 50 కేజీలకున్న రంగసామిశెట్టిగారివల్ల ద్వంద్వకిగాను 50 మంది బిడలకున్న 18 తేదీ సమాజం వారివల్ల 50 మంది లక్ష్మీనారాయణశెట్టిగారివల్ల ఆశ్వని సత్సత్తమునకు 25 మంది కన్ని 14 తేదీ జి. ఎమ్. గోవిందుసామిశెట్టిగారివల్ల భరణికిగాను 25 మందికన్ని 15 తేదీ విజయనగం గోపాల్ పూరు ప్రవల్లెటరుగారివల్ల 67 మందికన్ని రుక్మిణి అమ్మ 25 మందికన్ని 16 తేదీ స్వామి క్రిష్ణయ్యగారివల్ల తదితమునకు 25 మందికన్ని అప్పాసామిశెట్టిగారి 25 మందికన్ని కృత్తికగాను భోజనము పెట్టబడెను. ఆచ్యుణ్ణిదాయమ్మ 19 బిడలకు అన్నము పెట్టబడెను.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణసంఘము

కడచిన సోమవారమునాడు మ-రా-రాత్రి యస్-కన్యారంగఅయ్యంగారి యగ్రాసహాధిపత్యమున జరిగిన మహాజనసభయందు ఇందుక్రింద పేర్కొనబడిన మహాశయులు వై సంఘమునకు కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఆస్థానము- ఎస్. సి. శంకరనాయుగారు ఉపాధ్యక్షులు- యస్. కన్యారంగ అయ్యంగారు రావుబహదూర్- వి. గోవిందస్ గారు. కార్యదర్శి- రావుబహదూర్- జి. నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠిగారు. సహాయ కార్యదర్శి- జి. ఎ. గోపాలకృష్ణరావు నాయుడుగారు. కార్యనిర్వాహకసభ్యులు- వి. రాధాకృష్ణయ్య పంతులుగారు- యస్. సోమసుందరం పిల్లెగారు. పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు- రావుసాహెబ్- జి. వెంకటపతి నాయుడుగారు, భాక్-బహదూర్ సాదుల్లాబాచాన్ సాహెబుగారు- వి. జి. వాసుదేవపిల్లెగారు- బ్రహ్మానందస్వామిగారు.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి కేసు.

టమిళనాడు పత్రికలో 12-6-21 వ తేదీన ప్రకటింపబడిన 'స్వతంత్రత్రయం' మన కన్నీక గల వ్యాసమునందు రాజద్రోహము కలదని డాక్టరు పి. వరదరాజులు నాయుడుగారి మీద కేసునకు సేలములో జిల్లా మేజిస్ట్రేటు విచారణ నేసి తీర్పుచెప్పెను. ఆవ్యాసమును ముద్దాయి వ్రాయలేదు. ఆతడు ఆ వ్యాసమును తన పత్రికలో ప్రకటించినందుకే 124 పి, 158 పి సెక్షనుల ప్రకారము కేసు చెయబడిటకు చెన్నపురికోరికనువారు రుత్తు లిచ్చిరి. ఫిర్యాదీలపక్షమున 8 గురు సాక్షులువిచ్చిరి. వారు చాల లిఖితములను దాఖలుచేసిరి. ముద్దాయియే బాధ్యుడని రుజువైనది. తనకు బాధ్యత లేదని ఆతడు రుజువుచేయలేదు. "స్వాతంత్ర్యము సత్యులగు వారికిందరికిని ఎన్నవారుగ అని అందు వ్రాయబడెను. స్వాతంత్ర్యము కోరకు ఆ మెరికాయుట లీ మొదలగుదేశములందు జరిగిన యుద్ధములనుగూర్చి వివరింపబడెను. 1857 లో జరిగిన పరిసర్లనుగూడ స్వాతంత్ర్యకామమే గాని ఆదు విజయము కలుగలేదు అని వ్రాయబడెను. ప్రస్తుత రాజకీయాందోళనముగూడ స్వాతంత్ర్యసంగ్రామమే. దేశీయులందరును దాస్యస్థితియందున్నారు. పాశ్చాత్యులవలన అన్నివిధముల ఆనమానములను అపకృతులను పొందుచున్నాము. పాశ్చాత్యులు భారతీయులను కష్టభూతుల గావించి నిరాయుధులంజేసి స్వాతంత్ర్యముల హరించిగాన భారతీయులందరును మరల నాస్వాతంత్ర్యమును నిడయ ప్రయత్నింపవలెనని అందు వ్రాయబడెను. ఈవ్యాసము ప్రభుత్వముపట్ల ద్వేషమును కలిగించుచున్నది. ముద్దాయి ఏమియును వాదించలేదు. గాన 9 నేలలు కేసినకు విధించితి నని తీర్పుతో మేజిస్ట్రేటు వ్రాసెను.

కలకత్తాలో హరతాళము

17 వ తేదీన యవరాజుగారు బొంబాయిలో దిగుదురుగాన ఆనాడు హరతాళమును జరుపవలెనని రాష్ట్రీకు కాంగ్రెసు భిలాఫతు సుఘముల కార్యదర్శులు 16 వ తేదీన కలకత్తాలో హిందీ-పురుష-మంగభాషలలో కరపత్రములను ప్రకటించిరి. 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండు గొప్పభలు జరిగినవి భారతీయప్రజలు దారిద్ర్యమున మునిగి యున్నారని గాన నింకుభాధికారులొనరించుచున్న వ్యవస్థలలో కల్పించుకొనజాలరని యవరాజుగారికి స్పష్టపరుచుటకు హరతాళమును జరుపవలెనని పలువురు హామిందిరి. భిలాఫతు వలంటీరులు బొంబాయివీరి వీధులవెంట నడచుచు దుకాణదారలు దుకాణములను మూయవలెననియు ఏ బడ్డను నడుపరాదనియు బోధించిరి.

మదరాసు శాసనసభ

బుధవారము మధ్యాహ్నము

ఫలహారానంతరము

పాఠశాల బాలుకుల పరమతబోధ

ఈ తీర్మానము మీద నిన్న మధ్యాహ్నమునుండి ఢిల్లీ మైస చర్చ జరుగుచున్నది. శాసనసభ ఫలహారానంతరము 2 గం 35 నిమిషములకు సర్ పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి అధ్యక్షతన సమావేశము కాగానే, ఎ.టి. పామరుగారి డిట్టచెప్పిరి. “క్రైస్తవులు ఇతరులను నిర్బంధించి మతబోధ చేయవలయునని ఉద్దేశించరు. ఎచ్చటైనా ఒక క్రైస్తవపాఠశాలలో నెక్కువమంది విద్యార్థులు హిందువులుగా నున్నయెడల, వారు ఈ తీర్మానము సంగీకరించినయెడల బహుశః డ్రైలురెగరులకు రారు. అంతట ఆ పాఠశాలలను మూసివేయవలసి వచ్చును. హిందువులే బాధపడుదురు.”

టి. యం. అరుమైవాధంపిళ్లగారు “మేము క్యాథలిక్కులము. మామతబోధను నిర్బంధముతో నేర్పము. క్యాథలిక్కులకు మాత్రమే నేర్పదము. ఈ తీర్మానము సంగీకరించిన ఎడల, నానాదర మివనరి నేనులు తమవిద్యాలయములను కనిపెట్టవలసియుండును గాన నేనీతీర్మానమునకు ప్రతికూలత వహించవలయును.”

గౌ. రిటిల్లెల్లు (డైరెక్టరు):— నేనీసమస్యకు సంబంధించిన విద్యార్థులయములను గురించి మాత్రము ప్రసంగించెదను. నిర్బంధముతో మతబోధనిచ్చు పాఠశాలలకు ప్రభుత్వము వారేమాత్రము గ్రాంటు నియ్యగూడదని ఈ తీర్మానము కోరుచున్నది.

సభ్యులు తమవాదములలో రెండు ముఖ్యమైన అభిప్రాయములను గమనించిరి. సామాన్యవిద్యయే మనవిద్యార్థులకు చాలును. మతబోధ అవసరములేదని కొందరు తలచిరి. మతము, గుణము, ఆధ్యాత్మికము, నీతిబోధ లుంటేగాని విద్యార్థినిభావము కుదురదని మరికొందరు తలచిరి. ప్రభుత్వమువారుమాత్రము సామాన్యవిద్యనుగురించి కొన్ని ఏర్పాట్లను గావించిరి. మతవిద్య, నీతిబోధ, ఆధ్యాత్మికపఠనము మున్నగువి సామాన్యవిద్యతో బాటు నేర్పవలయునని ప్రపంచసభము ఉద్దేశించుచున్నది. ఇటీవల చునపాఠశాలలో ఇట్టివిద్యార్థిభావమును ప్రవేశపెట్టితిమి. ఈరెండు సిద్ధాంతములు కలిసినవిద్యయే సుత్తమమైనది. ఈశాసనసభలో వివిధభాతులవారు, వివిధమతస్థులు, వివిధజాతులవారు సభ్యులుగా నున్నారు. వారు ప్రభుత్వపాఠశాల లందు ఏదో ఒకమతమును బోధించుట కంగీకరించరు. పాఠశాలలలో ఏకమైన విద్యను నేర్పవలయునో పాఠశాలాధికారులు తీర్మానించవలసియుండును.

ఎలిమెంటరీవిద్యార్థులకు చర్చింపబడినప్పుడు ఈ విషయమై సభ్యులందరూ ఒకసమాధానమును కుదుర్చుకొనిరి. దానినే నెకండ్రి విద్యకు అనువర్తించ చేయవచ్చును. ఒక గ్రామముం దనేకపాఠశాల లున్నయెడల అచ్చటి పాఠశాలకు మతబోధను గురించిన నిబంధనల నేర్పవలయు అవసరమని తీర్మానించబడెను. రెల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను ఇచ్చవచ్చిన పాఠశాలకు బంపుట కట్టిగ్రామములలో విలగము. ఒక సే పాఠశాలఉండే గ్రామములలో రెల్లిదండ్రులు మూడు మ్యానోనోతో చూట్టాడి, వాదబాలకు మతబోధ నిర్బంధముండవలె చేయవచ్చును. పాఠశాలాధికారి అట్లు చేయుట కంగీకరించినయెడల, ప్రత్యేక నిబంధనల నవసరమైనను. వార్డుస్టాంకికరించినో, ఏమి చేయవలయును? పాఠశాలాధికారులు ఈ తీర్మానము కోరు నట్లు చేసి తిరవలయును. లేదా గ్రాంటును గోల్పోవలయును. అని మనము ఆజ్ఞాపించుట లేదు. గ్రామముగా నుండును. బాలకు లేలాగు పరమతబోధ నిర్బంధములేకుండ చేయగలమో మనమింక శాంతముగ నాలోచించలేదు.

భారతదేశమందు మిషనరీలలోహడ న్నవేటలు నిర్బంధముతో బాలకులకు తమ మతమును బోధించవలయునని కోరరు. మనస్సాక్షికి స్వాతంత్ర్యము నిచ్చించుటకు పాఠశాలలకు గ్రాంటుల నిచ్చుటకు సంబంధమును కల్పించగూడదు.

ఒక గ్రామములో నెచ్చటైనా ఒకటి పాఠశాల నున్నదనుకొనుడు. ఆ పాఠశాలాధికారి బాలకులను మతబోధ తరగతులకు రావలసి నదని నిర్బంధపఱచు ననుకొనుడు. రెల్లి తండ్రులు తమ పిల్లల నట్టి బడికి పంప నిచ్చవలె ఎడల ఏమిచేయవలయును? వీలైనంత మట్టుకు అట్టిసందర్భములలో ప్రభుత్వమువారు అట్టిబాలకుల

విద్యకు సహాయము చేసినీరవలయును. అచ్చట రెండవపాఠశాలనైనా స్థాపించవలయును. లేదా సమామలు నుండు పాఠశాలకు వెళ్లి చదువుగారు విద్యార్థులకు ప్రభుత్వమువారు ఉపకార వేతనముల నియ్యవలయును. ఇట్లు చేయుటకు పూర్వము ఒకటి పాఠశాలగల గ్రామమందలి పాఠశాలాధికారులు ఉదారచిత్తులై మతబోధవిషయములో తమ విద్యార్థుల మనస్సాక్షులకు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెదలెదో లేదో మనము విచారించి కనుగొనవలయును. అనేక పాఠశాల లుండగ్రామములలో ఈ నిబంధనను ప్రవేశపెట్టుట కవసరముండదు.”

ఉపపాదకుడు శ్రీమూర్తి సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నిట్లు ప్రసంగించెను.

“ఈ తీర్మానము ఈ సభలో పరిష్కారము గావలయునని నేనెన్నడు నుద్దేశించలేదు. ఇట్టి ఆచారము 75 సంవత్సరములనుండి మనదేశాచారమై యుండినది. రిజ్ల్యూషన్ నూతన సంస్కరణముగావలయునని నేను కోరలేదు. వివిధమతముల ప్రతినిధులుగల ఈసభలో ఈతీర్మానమునుగురించి చర్చించుట లాభకరమని నేను ఎఱితిని. ఈవిషయమునుగురించి బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరవాదములు బయలుదేరు నని నేనెన్నడు ఉద్దేశించలేదు. కలలోనైన తలచలేదు. ఈసభలో కొంతమందిసభ్యులకు ప్రతినిధియందు ఒకపితావమో, భూతమో నగపడెట ట్లున్నది.

పాఠశాలలు మూయుటలన బ్రాహ్మణులే ముఖ్యముగా కష్టపడుదురు. బ్రాహ్మణేతరులకుంటే బ్రాహ్మణులలో పేద విద్యార్థులసంఖ్య ఎక్కువ. బ్రాహ్మణవిద్యార్థు లనేకమందికి మిషనుపాఠశాలాధికారులు ఉచితముగా విద్యను నేర్పిరి.

క్రైస్తవులను గురించి నామిత్తుడు డి. జి. ఆర్. వెంకటరత్నం వారుడుగారు మనకు కొంత హితోపదేశమును చేసిరి. మానవానికి మోక్షమిచ్చించుటకు భూలోకమునం దుద్భవించిన అవతారములలో ఏనుక్రీస్తు ఒకడని నేను దృఢముగా నమ్ముచున్నాను. ఏనుక్రీస్తు చారిత్రకపురుషుడని నాదృఢసమ్మతము. బైబిలు తరగతులకు వెళ్లి క్రైస్తవమతమునందు నమ్మకము గల్గి యుండేవారిని జూచి నేను హేళనము చేయను. యస్. సోమసుందరంబంటి మహానీయులు పేరుకు హిందువులుగా నుండి, నిజముగ క్రైస్తవమతస్థులుగా నుండుటనుజూచి నేను హేళన చేయను.

ప్రతిపాఠశాలయందును మతబోధ యుండినీరవలయును. వీలైనచో ప్రతిపాఠశాలయందును దేశమందలి అన్ని మతములను గురించి బోధించుట కేర్పాట్లను గావించవలయును. మతబోధ నిర్బంధముతో చేయరాదు. నాకు మిషనుపాఠశాలలు ఇష్టములేదనియు, క్రైస్తవమతబోధ ఇష్టములేదనియు కొందరు సభ్యులు దురభిప్రాయపడిరి. అన్ని మతములవారు తమతమ మతములకు తగిన ప్రత్యేకపాఠశాలలను ఏర్పఱచు నుదినమెన్నడు వచ్చునాయని నేను ఎదురుచూచుచున్నాను. తీర్మానమునుగురించి 283 నచ్చ చాల సంఖ్య ప్రకరముగా నుండినది. నేను ఈతీర్మానమును ఇంతట ఉపసంహరించుకొనెదనను.”

తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనగూడదని శ్రీమూర్తి ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆక్షేపించిరి. వోటుకు జెట్టగా, తీర్మానము ఓడిపోయెను. (13 మందిఆనుకూలురు, 64 మందిప్రతికూలురు 10 మంది తటస్థులు).

ప్రభుత్వోద్యోగములందుండు గుమాస్తాలజీతము

యం. ఆర్. సేతురత్నంఆనుకూలుగా డిట్టపపాదించిరి. “ఇప్పుడు గుమాస్తాలజీతనిర్ణయించబడిన రు 35—1/2 50—1—60 ల బదులు రు 35—1/2—50—2—60 ల స్కేలు ఉండవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

మాటిమాటికి మార్పులను చేయుటకు వీలుగాదని ఆర్థిక సభ్యుడు గౌ. సి. జి. టాడ్డంబరుగారు ప్రభుత్వపక్షమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

తీర్మానమును వోటుకు వెట్టగా, ఓడిపోయెను.

గ్లాసు కార్పొరేషన్

ఎ.టి. పామరుగారి డిట్టపపాదించిరి. “మదరాసు రాజధానిలో నెచ్చట నైనా తగిన స్థలములో తత్తణమే గ్లాసుకార్పొరేషన్ మును స్థాపించుటకు, ప్రభుత్వమువారు చర్య దీసికొని, ఎస్టిమేట్లను తయారుచేసి, రాబోవు సంవత్సరపు ఆయవ్యయ పట్టిలో దీనికి కొంతద్రవ్యము నియ్యవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసుచేయుచున్నారు.”

సర్ పి. త్యాగరాయశెట్టిగారి తీర్మానమును బలపఱచిరి.

ప్రభుత్వమువారు వాణిజ్యము చేయరాదని ఆర్బుద స్వామి ఒడయరుగారి రిజ్ల్యూషన్.

ప్రభుత్వపక్షమున గౌ. కాటనగూరు (పరిశ్రమల డైరెక్టరు)ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని వోటులలో ప్రయత్నములు చేయగలరుగాని, వర్తకముగా స్థాపించవలసినదియు, విశేషద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టుటకు వీలుగాదనియు, మదరాసు ఉష్ణమండలముగాన ఉచ్చట విశేషముగా గ్లాసుచేయుటకు వలను పడదనియు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈ తీర్మానమునందు సానుభూతి జూపలేదుగాన, ఉపసంహరించవచ్చునని ఆచంట సుబ్బరాయుడుగారు నూచించిరి. గ్లాసునుచేయుట కవసరమగు వస్తువులన్నియు నిచ్చట ములభముగా దొరకునుగాన, ప్రభుత్వమువారు సందేహించ నవరములేదని డి. బి. మో. రామచంద్రరావుగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు విజయు అగుదులలో లేనో సందియంబని మెక్ డొగల్ గారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున గౌ. రా. బి. కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారి డిట్ట చెప్పిరి. “ఈ పరిశ్రమలన ప్రభుత్వమువారి కేలాటి లాభమురాదు. ప్రభుత్వమువారికి లాభము రావచ్చును, ప్రజల్లిటి పరిశ్రమను ప్రారంభించుట కంగీకరింతురా? నే నీ విషయమును గురించి విచారించెదను. ప్రజల లాభముకొరకు ద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టగలమని నిశ్చయము చేయువరకు, ప్రభుత్వమువారు ఎస్టిమేట్లను తయారు చేయవలయును.” తీర్మానముతట ఉపసంహరింపబడెను.

మదరాసునగరమందలి మహమ్మదీయకళాశాల

ఖాను బహదూరు మహమ్మదు ఉస్మాను సాహేబు గారి డిట్టపపాదించిరి. “మదరాసు నగరమునంకలి ప్రభుత్వమువారి మహమ్మదీయ కళాశాలకు తత్తణమే ఒక మందిమును కట్టి, ఆ కళాశాలలో శాస్త్రములతరగతులను జెట్టవలయునని ఈసభ వారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

ఇంకొక మహమ్మదీయ సభ్యుడీ తీర్మానమును ఆమోదించెను.

గౌ. ఎ. పి. పాత్రిగారు:— నేను ఈ విషయమై విచారించెదను. శాస్త్రముల తరగతులను జెట్టుటకు ఆయవ్యయపట్టిలో కొంత ద్రవ్య మియ్యబడినది. అంతట తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను.

‘నేనుపపాదించను.’ ఎ. టి. పామరుగారు.

కృష్ణ, గోదావరిజిల్లాలందలి పాఠశాలల పరిక్షాధికారులు సులభముగా పర్యటనము చేయుటకు ప్రభుత్వము 3 పడవలను వారికి సప్లయచేయవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు. అను తీర్మానమును ఎ. టి. పామరుగారు ఉపపాదించవలసి యుండెనుగాని ఉపపాదించుటకు పూర్వ మీ సంభాషణ జరిగెను.

అధ్యక్షుడు:— మీ తీర్మాన మ్యవసరమై ప్రజాక్షేమముకోరకు నుద్దేశంబడినదా?

పామరుగారు:— నే నుపపాదించ నుద్దేశించలేదు. (సభ్యులు ఫిక్కున నవ్విరి.)

రివిన్యూ శాఖ బుట్రోతుల జీతములు

యం. మ్యనారాయణ పంతులుగారి డిట్టపపాదించిరి:— రివిన్యూ శాఖ బుట్రోతులు జలాయకులకు ఇటీవల యిచ్చినక్రొత్త స్కేలుప్రకారమువారి పాతసర్వీసుకు లెక్కచేసి జీతములను నిర్ణయించవలయును.

శ్రీమూర్తి సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు ఈ తీర్మానము నామోదించిరి. ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ఆర్థిక సభ్యుడు గౌ. సి. జి. టాడ్డంబరుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. గత ఆగష్టుమాసముతో ఇట్టితీర్మానము ఒకటి సభ్యులచే నిరాకరించబడెను. నాజ్ గజెటెడ్ ఉద్యోగీయులలో ఒక పక్షమువారికి మాత్రము సర్వీసును కట్టిఇయ్యవలయునని ఈతీర్మానము కోరుచున్నది. ఉపపాదకుడు 30 ఏండ్లకిందట ఒక నేపథుని నెల 1కి రు 1 జీతమిచ్చి నిర్ణయించె ననుకొనుడు. ఇప్పుడతడు నేపథుని జీతము రు 8 లకు పెంచించె ననుకొనుడు. అతని ప్రాతసర్వీసును లెక్కించి, నేపథున కతడు నాలుగైకింతల జీతము నిచ్చునా? 30 ఏండ్లకిందట జవానులకు ప్రభుత్వమువారు 7 లేక 8 రూపాయల జీతము నిచ్చుచుండిరి. ఈతీర్మానమును సభ్యులందరు నిరాకరించెదరని తలచుచున్నాను. ఇట్లు చేయుటకు 11 లక్షలు కావలయును. ప్రజలు 11 లక్షల క్రొత్తపన్నును కట్టగలరా?

తీర్మానమంతట ఉపసంహరించబడెను. 5 గం 25 నిమిషములకు సభ ముగిసెను. తిరిగి శేపు సమావేశమగును.

మూడవదినచర్య

నేటిదినము ఉదయము మదరాసు శాసనసభ సర్ పి. రాజగోపాలాచార్యులగారి అధ్యక్షతనకింద 11 గ 5 నిమిషములకు సమావేశ మయ్యెను. మొట్టమొదట ఈదినము ప్రశ్నితరములు జరిగెను.

సలహాసంఘములు.

అరణ్యము, ఏజన్సీ, విద్య, రిజిస్ట్రేషన్, వ్యవసాయము సహకారము ఈ శాఖలకు ఇటీవల గవర్నరు ప్రభువు కొన్ని స్థానిక సంఘములను నియమించినట్లున్నది. వాని పనులేమి? అని అధ్యక్షులు ప్రశ్నింపగా, అవి సలహా సంఘములు, శాసనసభా సభ్యులు కాని వారు కొందరు ఈసలహాసంఘముల సభ్యులుగా నున్నారు. వారు శాసనసభాసభ్యులకు సలహా నివృత్తుచుండును. వారికింకే విధమైన అధికారము లేదని గా. సీ. నయనల్ దేవి ద్వారా తెలిపిరి.

బి. ఏ.లు. గాని ఉపాధ్యాయుల వేతనములు

యం. ఆర్. నేతురత్నం అయ్యరుగారి తీర్మానమును ఉప పాదించుచుండి:—ప్రభుత్వమువారి సెకండరీ పాఠశాలలందును, బోధనాభ్యసనపాఠశాలలందును పనిచేయుచున్న బి. ఏ.లు కాని ఉపాధ్యాయుల వేతనముల విషయమై గా. ఎ. ఆర్. నాథు గారిని చేసిన సూచనలను, వేతనముల నిర్ణయించిన సంఘమువారు చేసిన సూచనలను ఈక్రింద గమనించిన వివరముల ప్రకారము మాన్యువలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి కిఫారసు చేయుచున్నారు.

బోధనాభ్యసనమునందు ఉత్తీర్ణులైన ఇంటర్మీడియేటు ఉపాధ్యాయులు 50-3-80-4-100-5-125.

యస్. యస్. యల్. సి. ఉపాధ్యాయులు 40-2-60 4-80-4-100.

సీనియర్ పండితులు 40-3-80-4-100-5-125.

జూనియర్ పండితులు 40-2-60-4-80-4-100.

సాంకేతిక ఉపాధ్యాయులు 50-3-80-4-100-5-125.

డ్రాయింగు, డిల్లు ఉపాధ్యాయులు 35-2-55-2-75.

తీర్మాన ముపపాదించ బడలేదు.

నిర్బంధప్రారంభ విద్యావిధానము.

రాష్ట్రబహదూరు ఆమంచల్ల సుబ్బకృష్ణరావుగారు సమ యమునకు సభకురావందున తీర్మాన ముపపాదించబడ లేదు:—

ఈ రాజధాని యందంతటను త్వరతో నిర్బంధప్రారంభ విద్యను ప్రవేశపెట్టి, అభివృద్ధిచేయుట కొక విధానమును తయారుచేయుటకు ఒక ప్రతినిధులసంఘమును నియమించవలయునని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి కిఫారసు చేయుచున్నారు.

రు500 లకు పైగానుండు జీతములను తగ్గించివేయుట

శ్రీమూర్తి సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారి కిట్లుకూపించిరి:— ఇకమీదట రు 500 లకుగాని, అంతకుపైగాగాని జీతములుగల ఉద్యోగములకు నియమింపబడువారికి మూడింటిరెండు పాళ్లను మాత్రము ఇచ్చుటకు రాజ్యాంగ కార్యదర్శి, భారత ప్రభుత్వమువారి సెలవును బడయవలయునని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి కిఫారసు చేయుచున్నారు.

తీర్మానమును ఉపపాదించుచు శ్రీమూర్తి వెంకట్రమణయ్యగారు భారతదేశప్రభుత్వోద్యోగులకు విపరీతమైన జీతము లనియు, జపాను, ఆంగ్లదేశము మున్నగుదేశములలోగూడ ఇదే పనిని చేయుచున్న అధికారులకు ఇంతకున్న చాలతక్కువ జీతము లనియు, భారతీయులకు అరణ్యములకన్నా కష్టమైన మున్నగు గొప్పఉద్యోగముల నిర్వహింపలేదనియు, వై ఉద్యోగముల జీతములు, ఆలవెన్సులు మున్నగువి దినదినము పెంచుచు బడుచున్నవని కొన్ని వివరములను అంతేతో సుదహరించుచు చెప్పిరి.

శ్రీమూర్తి ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గా. సి. జి. టాడ్డంటుగారి కిట్లుంధీరముగ నుపన్యసించిరి.

“ఈ తీర్మానము చాల దుర్బలమైనది. ఉపపాదకుడు మనకు ఒకచీరమైన పురాణమును చెప్పినాడు. అతడు చెప్పిన దానిలో అబద్ధములుగాని, అశత్యములుగాని ఏమియు లేవు. ఇప్పుడుండే వారిని తఱిమివేయవలసినదని తీర్మానము కోరదు, గాని ఇకమీదట పనులలో నియమించబడువారికి తక్కువజీతముల నియవలయునని తీర్మానము కోరుచున్నది. ఒక ఉద్యోగియునకు ప్రమోషన్ ఇచ్చినప్పుడు, అతనిజీతమును తగ్గించవలయునా? అలాగే ప్రమోషన్ వల్ల కడుఉండవలయునా? ఇది సాధ్యమా? ఇది ఆచరణయోగ్యము గానినీ ధృఢాంతము. ప్రభుత్వమువారు దానిని ఆచరణయోగ్యముగ నెట్లు చేయగలరు? దీనిప్రకారము కొత్తగా నియమించబడు అద్యోగి కేటు- జనరలు, బి.ఎస్, ప్రధానస్వాయముక్తికి తక్కువ జీతముల నియవలసి యుండును. తీర్మాన మంతయు ఆచరణయోగ్యముకాదు.”

ఓ. తనిక్కాచలం చెట్టిగారు తీర్మానము కడపట “ఈ సభ్యులలోని విరోధియులను విషయములో మూడింటి రెండుపా

ళ్లనిచ్చి, మిగిలిన మూడవభాగమును వారిదేశము వదలిపెట్టి ధర దేశమునకు వచ్చినందుకు అలవెన్సుగా నియవలయును”ను సవరణనుచేర్చిరి. మనదేశీయులలో నగగణ్యుడుగా నుండిన గోపాల కృష్ణగోఖలేగారు కొన్ని యేండ్లక్రిందట సామాజ్యశాసనసభలో విరోధియులకు మాత్రము ప్రత్యేక అలవెన్సుల నియవలయుననియు, భారతీయులకు ఇట్టిఅలవెన్సుల నియవకర్తలెదని బోధించెను. భారతీయులుగూడ అలవెన్సులను ఇయ్యవలయునని గోరినపక్షమున, ప్రభుత్వవ్యతిరేకమును తగ్గించవలయునని భారతీయు లపేక్షించుటకును, వాదించుటకును వీలుండదని గోఖలే గారు నడివియుండిరి. నేను కూడ అట్లే చెప్పెదను. గొప్ప జీతములు గలవారు చాలద్రవ్యమును బ్యాంకులకు బంపెదరు. వ్యయభారమును తగ్గించవలయుననిన, వారిజీతములను తగ్గించవలయును. వారికేలాటివాధ లుండవుగాని, వారి దాహికములు కొంతవరకు తగ్గింపవచ్చును అని తనిక్కాచలం చెట్టిగారు చెప్పిరి.

టి. ఎ. రామలింగం చెట్టిగారి రీసవరణను ఆమోదించిరి. ఉపపాదకుడు సవరణను తన తీర్మానమునకు జేర్చుట కంగీకరించెను.

శ్రీమూర్తి యస్. శ్రీనివాసయ్యగారు తీర్మానమును బలపఱచుచున్నట్లు చెప్పిరి “భారతీయులు తక్కువ జీతములను తీసికొనుట అనమాంకరమనియు, గౌరవహీన మనియు తలచరాదు. సర్వీసుల లన్నిటియందు భారతీయులను జేర్చవలయునని మనకు దేశ మున్నయెడల, తక్కువజీతములు మనదేశములు విరోధియులపనులను నిర్వహించుట కంగీకరించవలయును. ఇట్లుచేసినయెడల సర్వీసులలో భారతీయులను చేర్చుకొని, ప్రభుత్వవ్యతిరేకమును తగ్గించుమని మనము కోరగలము. మనవాదములకు నిజమైన కారణము లుండును. భారతీయుల తక్కువజీతముల నిచ్చినగాని, వారు మంచి పనిని చేయరని కొందరికి దుఃఖిప్రాయముగలదు. నాకెట్టి ఛెడతలంపులు లేవు. ఇప్పుటి పద్ధతి ప్రకారము వై తీతగాండ్రకు, తక్కువ జీతగాండ్రకు సంబంధమే లేదు.

రా. బి. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు, కె. గోపాలకృష్ణయ్యగారు, తీర్మానమునకు అనుకూలముగా మాట్లాడిరి.

ఇటీవలనే వేతనముల సంఘము అధికారులజీతములను నిర్ణయించినది. ఎక్కువజీతములు నిచ్చునని గంపెదేశగలవారిని మనము మోసపుచ్చ గూడదు. కొన్ని యేండ్ల పిమ్మట ఇంతకన్న ఎక్కువజీతముల నియవమని మనము చెప్పుట యుక్తముగా నుండును గాని తత్క్షణమే అధికారులను బాధ పెట్టగూడదు గాన నేనీతీర్మానము సంగీకరించనని యస్. అర్జునస్వామి ఉడయరుగారు చెప్పిరి.

కాకులనుగొట్టి, గడ్డలకు మేతవేయుట వ్యాయమా అని కొందరు అనుగ్రహింపెను. ఇప్పుడు తక్కువజీతగాండ్రు— గమాస్తాలు, బుట్ట్రోతులు—మున్నగువారికి కొంతఎక్కువ ఇయ్యబడుచున్నది.

వై ఉద్యోగములు ఉత్పాదకీకరైతరులకు మున్నగు వారివేతనములు కూడ పెంచించబడుచున్నవి. వీరిని బాధపెట్టకుండ గమాస్తాల జీతములను బుట్ట్రోతుల చక్రైములను ఎక్కువచేయుటకు వీలున్నచో, నే నీ తీర్మానము సంగీకరించెదను. ప్రభుత్వమును తంటాలు పెట్టరాదని కె. పి. గోపాలమూర్తిగారు నడివిరి.

ప్రభుత్వ వ్యయభారమును తగ్గించునై ప్రధానమైన సమస్య. ఇదికొనసాగించనిపక్షమున, శాసనసభ ఉండి ఏమిటి ప్రయోజన ముండదు అదియునుగాక తెలివితేటలుగల భారతీయులకు ప్రభుత్వోద్యోగులలోగూడ వేతనమును చాలవస్తమును కలుగజేయుచున్నదని ఎ. టి. పామరుగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారిపక్షమున గా. సి. జి. టాడ్డంటుగారి కిట్లు చెప్పిరి. “ఇప్పుటికిగూడ నేను మెట్టుమెడట నూచించిన కష్టములు మాయముగాలేదు. ఈ తీర్మానమును చర్చించుటయందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర కక్షలు, భారత ఆంగ్లజాతి వైమనశ్యములు మున్నగువి చెప్పబడలేదు. ఈ అంశము నాకు చాల సంతోషమును కలిగించుచున్నది.”

దివాను బహదూరు మోచల్ల రామచంద్రరావుగారు “500 లు పైగా అనుమాటల బడులు సామాజ్య, రాష్ట్రీయ సర్వీసు లన్నిటియందును అనుపదములను చేర్చవలయును. ఆ ఉద్యోగములకు ప్రమోషన్ ఇయ్య బడు వారికి అనుపదములనుకూడ తీసి వేయవలయును” అని తీర్మానమును సవరించిరి. గా. ఛార్లెస్ టాడ్డంటు గారు ముఖ్యముగా ఈపదముల నాక్షేపించిరిగాన, నే నీ సవరణ సుపపాదించవలసి వచ్చినది.

యస్. సోమసుందరంపిళ్ల, దేశికాచార్యులు, తనిక్కాచలం చెట్టిగారు మొదటిసవరణ కూడదనిరి. అంతట సభ్యులు ఫలహారములకు లేచివెళ్లిరి.

తాడిపత్రిలో ప్రభుత్వోద్యోగుల భేదోపాయములు

కలక్టరును డిప్టీ కలక్టరును 14 వ తేదీనుండి తాడిపత్రిలో విడిచివేసిరి. వారు మహమ్మదీయప్రముఖులను పిలిపించి మీరు కాంగ్రెసులోను హిందువులలోను ఎట్టిసంబంధమును పెట్టుకొనవద్దు. బ్రాహ్మణులే ముందుపరిపాలకులయ్యెదరు. వారు అవిశ్వసనీయు లని బోధించి హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని చెరువప్రయత్నించుచున్నారు. ఇదివరకు కాంతిముగానున్న గ్రామమున నిట్టి దుష్ప్రభుత్వవలన వైరకారణము లేర్పడవచ్చును. ఇట్లుచేయుట మండలాధికారివంటి ప్రభుత్వోద్యోగి కనుచిత్తము. అతడు జాతిద్వేషమును కలిగించుచున్నాడు. భగవదనుగ్రహంబున దానివలన నెట్టిఆనందమును కలుగకుండుగాక. ఒకవేళ కలిగినేని అతనినే బాన్సునిగా చేయవలెను. 17 వ తేదీని చారిత్రాశమును జరుపవలెనని 16 వ తేదీని స్థానికకాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిరి. అట్లుచేయుట రాజకీయసాగ్ర మగునని యుద్యోగులు ప్రకటించిరి. బలవంతమున దుకాణములను తెరపింపజూచుచున్నారు. పోలీసువారు 17 వ తేదీపునయును వీధులలో తిరుగుచున్నారని తెలివచ్చెను.

నోటీసు

అనువాపురిం

ప్రతివాడు మునసబు కోర్టులో

O. S. 841/1921.

వా:— అయ్యల సోమయాజుల కృష్ణమూర్తిగారు, సీనియరు ప్రొక్టరులుటరు, వక్తరులక ఆగ్రహం

- ప్రతివాడు: 1. గుత్తుల వీరాస్వామి 2. గంజా వెంకన్న 3. నట్టపర్తి రాఘవాలు

ఇందుమూలముగా తెలియజేయునది యేమనగా:—

వైర ప్రాసెస్ ప్రతివాదులు వక్తరులక ఆగ్రహంబుగా ఆగ్రహంబుగా వాదనలు కొంతభూమిని ఆక్రమించి కొబ్బరి మొక్క, బా పొతినందున సదరు ప్రదేశమును స్వాధీనపర్చుకొనుటకు వాదిగాను స్వయముగానున్న అందరి ఆగ్రహంబుగా తరపునమున్న 1, 2, 3 ప్రతివాదులవైరి అనువాపురిం దిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో సదరు నెంబరుక దావా తెచ్చి నారు. సదరు ఆక్రమణ ప్రదేశము వాదిగారికిన్ని రెక్విజ ఆగ్రహంబుగాను చావుకలదై యున్నది.

2. గనుక సదరు ప్రదేశమును గాబట్టికొనుటకు వాది గారు సంకల్పముగానున్న, అందరి ఆగ్రహంబుగా తరపున రిజలంపేట్చిగానున్న యీ దావాలో క్యవహరించుటకు కొద్దువారికి పీటిషను దాఖలుచేసివారు. సదరు పీటిషను వచ్చెగా విచారణ నిమిత్తమై, ఈ సెల రిలీవ తేదీని వాయివా వేయబడినది.

3. ఇందుకు గురించి ఆక్షేపణ గలవారు గాని లేక యీదావాలో పాట్రిలుగా చేరగోరువారు గాని కొద్దు వ్యవరాక్రమమైన చర్య జరుపుకొనలేదు.

జి. యస్. నారిశ్శాస్త్రుడు, బి.ఏ, బి.ఎల్. 7-11-1921. వాది తరపు ప్రజ్జీతరు

అనువమునకు సిద్ధము

అన్ని విధముల ఫౌటెయిక్ పేనాలు చవువైన ధరలోనున్నవి. స్వధృఢములకు ఉత్తరమున కుద అయ్యున్నదొక ధము కోగిల తోడ్పడు తయ్యతగుల తెలివెడి అధ నిమిష తెన్నుమిటరు:—ఒకటికి రూ 1-8; 3-కి రూ 4; 6-కి ,, 6-8; 12-కి ,, 14.

లక్ష్మీ-వరస్వతీ చిత్రరంగుల పటములతోటి గల 1922 సం॥ క్యాలెండర్లు 20" X 10" కొలత గలది అకాలు 10. ముందు వైకము పంపవలెను.

- 1. స్వరాజ్యగీతములు (తెనుగు) అకాలు 8 2. స్వరాజ్యమే శరణ్యము (తెనుగు) ,, 8 3. హైందవ స్వరాజ్యము (తెనుగు) ,, 1)

కె. జెగదీశన్ అందు కో, తిరుగల్గిక్కేసి, మదరాసు.

13 తేదీ ప్రధానమంత్రి అధ్యక్షులును వైస్ర్యులును, కొంజర
విద్యాస్థులును కలసి ఈ ప్రాంతీయమండలి కల ఏవగులను,
మూలకలను సంపాదించి పరిశోధించుచుండిరి. భోజనాంతము
1 ఘంట మొదలుకొని బొవడ పదార్థము అనుభూత ప్రక్రి
యల గూర్చినవచ్చ జరిగెను. 3-45 ఘంటలకు మరల సమావేశ
కమై తీర్మానము చేయ దొడగిరి. (1) వ్యాసమును, పద్యన
బొవడములను, పరిశీలించుటకు (1) అధ్యక్షులును, (2)
మ-రా-రా-శ్రీ సి. వి. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారును (3)

మ-రా-రా-శ్రీ మాండలిక వెంకటేశ్వరస్వామి పంతులుగారును పరిశ్రామసభ్యులుగ నుండునట్లు తీర్మానింపబడినది.

ఇతర తీర్మానములు.

(2) కీర్తిశేఖరైన పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి ఆకాలమరణమునకు చింతిల్లుచు వారిచే స్థాపితమైన చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాలను వారి స్మారకచిహ్నముగ పోషించుటకు మహాజనుల సహాయమును ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము ననుసరించి చందాపట్రిక యేర్పరప డి. రు. 195-0-0 వరకు విగ్రహము లాసంగజడెను.

(3) ఆయుర్వేదవైద్యులును, వైద్యాభిమానులగు దిగవ నుదాహరించిన కీర్తిశేఖరైనవారి ఆకాలమరణమునకు ఈ సభ వారు మిక్కిలి చింతిల్లుచు వారిటుంబులులకు సానుభూతిని పంపవలసివట్టు తీర్మానించిరి. (కలవలకల్లకొట్టిగారు, రామా నుజుంకొట్టిగారు, కొమాండురూ శ్రీనివాసాచార్యులవారు)

(4) (ఎ) ఈసమైక్యముపట్ల అతిశయోహలమును చూపుచు ఆయుర్వేదోద్ధాననాటకమును స్వయముగ రచించిచి తాత రక్షణమున ప్రదర్శించుటకై అభిలషిస్తున్నములను జరుపుచు దేశ సేవా తత్పరులై శ్రీకృష్ణజన్మస్థానములకరించినందులకు ఈసభ వారు మ-రా-శ్రీ కందాడయి శ్రీనివాసయ్యంగారిని అభినందించుచున్నారు. (ప్రస్తుతపరిస్థితులవల్ల దేశీయవైద్యులను రిజిస్ట్రేషన్ కే యించుట దేశీయ ఔషధవిధానములకు అనవసర మని యు, అనవసరమనియు ఈసభవారు దృఢాభిప్రాయమై యున్నారు.

(4) (బి) నిఖిలభారత ఆయుర్వేదమండలియను ప్రాంతికమండలములను, ద్వారకాసములలో సంబంధ ములేక ఆయుప్రాంతముల విభాగితదేశీయవైద్యులవట్టికను జెంటు నే తయారుచేయించగలందులకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(5) ద్వారకాసముల వైద్యులకు దేశీయవైద్యపరిశోధనాధ్యక్ష మై డాక్టరు యం. సి. కోమలగారిని నియమించి ప్రజాద్రవ్యమును నిష్కలము చేసినందులకు చింతిల్లుచు ప్రస్తుతము రు. 80000 లు రూపాయలు వ్యయముచేసి తిరిగి విచారణచేయుటకు ప్రయత్నించుటయు, అట్టివిచారణకై నియోగించియుండు వైద్యసంఘమువారికి దేశీయవైద్యులు యెట్టిసహకారమైనను యిచ్చుటయు, అనవసరమని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

6 (ఎ) ఈ గ్రామములోనుండు భక్త ఆయుర్వేద వైద్యులకు, నెల్లూరులోని, కలవలకల్లకొట్టిగారి ధర్మాయుర్వేద వైద్యులకును ద్రవ్యసహాయము చేయుచున్నందులకును, చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాలలో నొకవిద్యార్థికి వేతన మిచ్చి చదివించుచున్నందులకును, నెల్లూరుజిల్లా బోర్డువారికి ఈ సభవారు కృతజ్ఞులైయున్నారు.

6 (బి) చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాలకు ద్రవ్యసహాయమును చేయుటకును, నితను కొందరు ఆయుర్వేదవిద్యార్థులకు వేతనము లిచ్చి చదివించుటకునూ, ఈజిల్లాబోర్డు తాలూకా బోర్డులవారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానముతో సభ విరమింపబడిన తరువాత 7 ఘంటల మొదలుకొని డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు ఆయుర్వేదమును గురించి మ్యాజిక్ లాంఛను లెక్చరును హృద్యముగ నొసంగి అనేక విషయములను చక్కగ బోధించిరి.

14- తేదీ ప్రాయమున 8 ఘంటల మొదలుకొని డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు శవశ్చేదమునొంది వైద్యుల కందరికిని శారీరకాస్త్రమును కొంతవరకు బోధించిరి. తరువాత 10-30 ఘంటల మొదలుకొని వ్యాసపతనము జరిగెను. మధ్యాహ్నము 4 ఘంటలనుండి తిరుగ సమావేశమైరి. ఈ త్రైవిద్యమును ప్రాసిన వైద్యులారకు టి.వి.యస్. శర్మగారికి ఒక బంగారు పతక మిచ్చుటకును, రెండవదిగ నిర్ణయింపబడిన వ్యాసమునకై వెండిమృత్తిమృచ్చునట్లును ప్రచురపరచబడినది. మొదటి వ్యాసమును అచ్చొత్తించుటకుగై రు. 50 ల వరకు చందాలు వసూలైనవి. విషమజ్వరమును గురించి యేటూరి. శ్రీనివాసాచార్యులవారును చక్రవర్తుల శ్యామయ్యంగారును, యస్. రాజారాంరావుగారును కొంతవడి ఉపన్యసించిరి. తదనంతరమున నెల్లూరు ఆయుర్వేద మండలి నివేదికను సభాధ్యక్ష. త ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులను గురించి కొన్ని పద్యములను విశ్వనాథం సుబ్బరావు వైద్యుగారు చదివిరి.

7. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమహామండలిని నెల్లూరుకు రాగల శ్రవ్యమున ఆహ్వానించవలయునని తీర్మానించబడినది. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద మండలిపతమున అధ్యక్షులు ఈతీర్మానమును గురించి అభినందించిరి.

8. నిఖిలభారత ఆయుర్వేద సమైక్యమును ఆంధ్రజాతీయమునకు ఈసంవత్సరము ఆహ్వానము చేసియున్నాము. రాజమ

హేంద్రవరములో 1922 నుండి ఏప్రిల్ నెలలో ఈసభ జరుగ గలదు. ఇందులకు రమారమి 6090-0-0 వట్టును. ఇందు నిమిత్తమై ఈ జిల్లామీద దా మా. సా ని యే గ్గు డు మొత్తము యెనిమిది వందల రూ. పా య ల కు తగ్గుకుండా నెల్లూరు మండలి తగవున వసూలు చేయుటకు ప్రయత్నించుట అవసర మని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

9. నిఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యాపీఠముయొక్క పరీక్షలను ఉత్సాహముతో జరుపుట మన విధియై యున్నను ఆంధ్ర జాతీయమున ఆంధ్రాయుర్వేద మండలివారు ప్రత్యేక పరీక్షలను జరుపుట యుక్తమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

10. ఔషధపరీక్ష సంఘమువారు వారినివేదిక యొక్కను పూర్తికాలేదుగనుక వారు తమ నివేదికను పంపినతరువాత బహు మతులను బహుమానార్థుల పేర్లను తరువాత ప్రచురింపబడునని యీ సభవారిచే తీర్మానింపబడినది.

నెల్లూరుమండలము తరపున శ్రీమూక, చక్రవర్తుల శ్యామయ్యంగారికి వారు ఆయుర్వేదమున కొనర్చుచుండు సేవను కొనియాడుచు వచ్చేటి విశ్వనాథరావు పంతులుగారు సభాంగీకారమును బడసి ఒక బంగారు పతకము నొసంగిరి. సుబ్బరావు వైద్యుగారికి, కోవూరు, యినమడుగు, గ్రామసంఘముల పతకమున వేరు వేరు రెండు బంగారు పతకములను వారు యీ బోర్డుకు ప్రాంత్యములందు చే యు చుం డు ఆయుర్వేద సేవను ఆమోదించి సభాంగీకారముతో అధ్యక్షులు బహిరి.

అధ్యక్షులు ఆంత్యోపన్యాసము- నొసంగుచు ఆంగ్ల ఆయుర్వేద అభివృద్ధి విధానములకుగల తారతమ్యమును కృత్రిక రించ నుద్దేశించి యుండియును సమగ్రముగ జెప్పటకు కృతనిశ్చయమైన "ఇకె ఇక్కె" ను గురించి వాటి లాభాప్తములను బోధించుచు ఉపసంహారమును గావించిరి.

అధ్యక్షులకును యీ సమావేశమునకై అన్ని విధముల సాయమొసర్చిన యెల్లవారికిని వందనము లర్పించి 14-వ తేదీ సాయంత్రం 8 గంటలకు సభ ముగింపబడినది.

ఫోరు నెంలు జారి గె జెటు

నవంబరు 15 తేదీ మంగళవారము

ప వి త శ ఖ
కెవైసు డొనాట్టు పవెల్లుగారు గవర్నరుగారి అంగీకృతులుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్. ఎ. హనుమంతరావు రెవిన్యూ డిప్యూటీమెంటు కార్యదర్శిగను, ప్రభుత్వప్రధాన కార్యదర్శిగను నియమింపబడిరి.

ఎస్. ఇ. మేజరుబాంతుగారు రెవిన్యూబోర్డు మూడవ సభ్యుడును సాల్టు కమిషనరుగారు, ఈనాము కమిషనరుగను నియమింపబడిరి.

వాల్టరుజార్జి స్కాల్వూగారు మదరాసు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయాధిపతిగ నియమింపబడిరి.

ముత్తయ్య, డేవిడు, దేవదాసు, ముత్తా వేంకట సుబ్బారావుగారు హైకోర్టు న్యాయాధీశులుగ నియమింపబడిరి.

రెవిన్యూ శాఖ.
తిరుకులం కృష్ణస్వామి నాయుడు సుబ్బాస్వామి నాయుడుగారు కడప జిల్లము న్యాయాధీశ మార్చబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖ.
జె. చంద్రశేఖర దత్తగారు అనంతపుర జిల్లాసంఘ సభ్యులుగ నియమింప బడిరి.

రావుసాహెబు తలకోట్టి మధుతిల్ కుంబ నెహంగాడి గారు కర్నూలు జిల్లా సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కర్నూలు తాలూకా సంఘాధ్యక్షులు, డి. న. తాలూకా సంఘాధ్యక్షులును, కోయిల్ కుంట్ల తాలూకా సంఘాధ్యక్షులును, మార్కాపురము తాలూకా సంఘాధ్యక్షులును, తిమిలమ తాలూకా సంఘాధ్యక్షులును, ముక్తేంద్రపురము తాలూకా సంఘాధ్యక్షులును రిజిస్ట్రారులుగ నియమింపబడిరి.

న్యాయశాఖ.
జి. టి. హెచ్. బ్రాకన్ గారు గోదావరిజిల్లా విద్యా సంఘాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

రా. బి. ఎస్. వి. నాసింహారావుగారు కర్నూలు జిల్లా విద్యాసంఘ సహాయాధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిరి.

జె. ఎస్. ఎం. హుసేనుగారు చిత్తూరుజిల్లా విద్యా సంఘసభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఆర్మీ శాఖ.
పి. సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు కరింకపట్న కర్నూలు ఇన్స్పెక్టరు నియమింపబడిరి.

పి. వి. శ్రీరామఅయ్యంగారు బళ్లారిలో మూడవ సర్కిలు నూపరింపబడింగు ఇంజనీయరుగను సహాయుడుగ నియమింపబడినది.

ఆననామోద్యమము

ధిల్లీ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము

ఆజ్ఞాతీరస్మరణము.

మీరటు మండలమునందలి గురుముక్తేశ్వరమున జరిగిన సభలో ముందు నాలుగువారములలోను ఆజ్ఞోల్లంఘనమునకు ధిల్లీ రాష్ట్రమును సంసిద్ధమునొందుటకు తీర్మానింపబడినది.

యావద్భారత మహమ్మదీయసభ

ఈసభ కధ్యక్షులకొందుటకు మాలానా అజదుగారు వీలులేదనిరి. మరియొకరిని నియోజించుటకు సంఘసభ్యులు యీ నెల 30-వ తేదీని సమావేశ మయ్యెదరు.

స్వరాజ్య దినపత్రిక

చెన్నపురిలో యీపత్రిక మొదటిసంచిక యీనెల 26 వ తేదీని వెలువడును. ప్రతిశుక్రవారములప్పు రిక్కిన అన్ని దినములలోను పత్రిక వెలువడుచుండును. టంగుటూరి ప్రకాశంగారు సంపాదకత్వమును వహించెదరు.

బొంబాయిలో యువరాజబహిష్కారసభలు

బొంబాయిలో ప్రతిదినమును ఆననామోద్యమ సభలు జరుగుచున్నవి. యువరాజునకు స్వాగతమియగూడదనియు పన్యామ లిచ్చుచున్నారు. 15 వ తేదీరాత్రి కొందరు మార్వాడీలు మార్వాడీ బజారులో తేమరాజ శ్రీకృష్ణదాసుగారి అధ్యక్షత్వక్రింద సభ చేసిరి. యువరాజస్వాగతోత్సవములందు పాల్గొనుట పాతకము కాంగ్రెసుజ్ఞులు అనుగరింపవలెనను తీర్మానము నామోదించిరి. 17 వ తేదీని యువరాజుగారు బొంబాయిలో అపోలోబంధరు లో దిగువేళకు ఎల్లినప్పను మిల్సువద్ద మహాత్మాగాంధీగారి ఆధ్వర్యత్వక్రింద నొక గొప్పసభను జరుపుటకు ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు. ప్రజలు స్వాగతోత్సవములను చూడబోకుండ వారి నాకర్షించుట కీసభను జరుపదలచిరి. ఆ సభలో మరల విదేశ వస్త్రధారణము జరుగును.

దేశీయమహాజనసభ.

ఈ సంవత్సరము దేశీయమహాజనసభ అహమదాబాదులో డిశంబరు 27, 28, 29 తేదీలను జరుగును. విషయనిర్ధారణసభ (కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ) డిశంబరు 24, 25 తేదీలను సమావేశమగును. డిశంబరు 23 మొదలు 31 వరకును ప్రతినిధులకు మ ప్రేక్షకులకును బసలు ఇయ్యబడును. భౌజనాధికములు భారతీయవిధానమున మూలమే ఏర్పాటు చేయబడును. ప్రేక్షకులు కాంగ్రెసు చర్యల నన్నిటిని పూర్తిగా తెలుసుకొనుటకు తగిన ఏర్పాటులను సన్యాససంఘమువారినిజరించిరి. కాంగ్రెసుకాలకు సమాపమున ప్రత్యేకమండపమును నిర్ధపించుచున్నారు. దానియందు సుప్రసిద్ధ క్రీందరును కాంగ్రెసు సభలో జరిగిన చర్యలనుగూర్చి విపులముగ నుపన్యసించెదరు. అచట మహాసన్నిధియవారికి కాలపరిమితి లేదు.

కలకత్తా కార్పొరేషను

రాజప్రతినిధికి సన్మానపత్రము

రాజప్రతినిధి కలకత్తాకు వచ్చినపుడు ఇయ్యబడవలసిన సన్మానపత్రమునగూర్చి 15 వ తేదీ సాయంకాలము జరిగినసభలో చాలచర్చ జరిగినది. ఈ రాజప్రతినిధి పరిపాలనను గత ఆరు మాసములనుండియు మనుకనుభవమునందున్నది. ఇతనివలన కరుణాన్వితమును స్వానుభూతియుతమునగు సభిమానము నానించుట నిష్కలముగాన ఈనగరమువిషయమున మీరు కరుణాన్విత సానుభూతియు తాభిమానమును కలిగియుండురని ఆసింప సాహసించెద"మను వాక్యమును తొలగించవలెను అని ఏ. సి. యెస్సేగారు నుడివిరి. మనము మనఃపూర్వకముగ స్వాగతము నిచ్చుటలేదు. యథోచితముగ నిచ్చుచున్నాము. దేశ జాతీయచరిత్రయందు చాంచువుగారు, డిటిగాంగు, హోరాలలో జరిగిన చర్యలు నిరదర్శనములు. రిడింగు ప్రభుపరిపాలనమున దేశమునందంతటను కఠినశాసనములు ప్రయోగింపబడుచుండుటచే మనముమనఃపూర్వకముగ స్వాగతము నియజాలముగాన మనఃపూర్వకమున పదమును తొలగింపవలెనని బాబూ విజయకృష్ణ హోసుగారు నుడివిరి. సన్మానపత్రము ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లడించవలెనని దానిని తిప్పుక మార్చవలెనని బాబూ రామలతరా యెస్సేగారు నుడివిరి. కాని యీ సవరణలన్నియు వీగిపోయినవి. స్థాయిసంఘము వారిచే వ్రాయబడిన సన్మానపత్రమే హెచ్చుచుండిచే నామోదించబడినది.

మదరాసు శాసనసభ.

ప్రశ్నోత్తరములు

అహమ్మదు మీరాను సాహెబుగారు

ప్రశ్న. రాజధానిలో యెన్ని సహజస్థాయి ఆఫీసులలో ఒకరికంటె నెక్కువ సహజస్థాయిలున్నారో; అట్టి ఆఫీసులలో ఆఫీసులకు మనస్సులు గల్గి అల్లరులు జరుగుట నిజమేనా?

ఉ॥ పండ్లెండు సహజస్థాయి ఆఫీసులలో యిద్దరిద్దరు సహజస్థాయిలున్నారు. కార్యభారము యెక్కువగ నున్నపుడు యిన్స్పెక్టరు జనరలుగారు సహజస్థాయి ఆఫీసులలో కొలిది కాలము జాయింటు సహజస్థాయిలను నియమింపవచ్చును.

ఈ ఆఫీసులలో నెక్కువవైన మనస్సులు గల్గినట్లు ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

ప్రశ్న. గవర్నరు మెంటు మెమోరండం నెం 1781-డి 21-1 లో గుమస్తాపనికి తగు అప్రెండెడ్ జీతముల సంస్కరించెద మని తెలుపబడినది. అప్రెండెడ్ తక్కిన అందరికీగలవలెనో బాటు మార్చి 1-వ తేదీనుండియు వారికిగూడ నేతనసంస్కారము జేయబడెనా?

ఉ॥ గౌరవనీయసభ్యులు చెల్లిన మెమోరండంలో జీత మింత యని నిర్ణయించి దానిపై అభిప్రాయములు కోరబడినది. అది రాగానే మార్చి 1 వ తేదీ నుండియు వేతనాభివృద్ధి చేయబడినది.

ప్రశ్న. రెవిన్యూ శాఖలో కాపీయిస్తుల వేతన సంస్కరణ మెంతలో నున్నది?

ఉ॥ ఆఫీసు యింతకు విచారణలో నున్నది రాష్ట్రబహదూరు టి. బాలాజీరావునాయుడు గారు

ప్రశ్న. ప్రభుత్వశాఖలన్నింటిలోను సిబ్బంది ఖర్చులు తగ్గించుటగుర్చియు, రెవిన్యూవార్డు యెత్తివేయుటగుర్చియు, కృష్ణాజిల్లా విభజనను గుర్చియు, గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణాజిల్లాలలో యేజీస్టిభాగములను వేరుచేసి ఫైనల్ రిజిస్ట్రారులనుగుర్చియు, నేర్పడిన విచారణసంఘోద్యోగుల నివేదికలు త్వరితమున చేయుటవచ్చునా; అనివేదికలను ప్రయోగించి అర్జున వేయటముందు ప్రజల విమర్శనమునకై వ్యవధి నిచ్చెదరా; గంజాంజిల్లా ఉత్తరభాగమును బీహారు ఒరిస్సాలకు జేర్చు ఆలోచన యేమైన ప్రభుత్వమువారికి గలదా?

ఉ॥ ప్రభుత్వశాఖలలో సిబ్బందిఖర్చును తగ్గించుటకు విచారణ సంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది. తక్కిన నివేదిక విడిచివేయవచ్చును. వానిని ప్రజావిమర్శనమునకై ప్రయోగించుటను గుర్చి ఆలోచింపబడును. గంజాంజిల్లాలో ఆభాగములను ఒకరికొకరు మాటలాడు ప్రదేశమును ఒక్కపరిపాలన క్రింద జేర్చవలెనని ఒక ఆలోచన గలదు.

ఏ. డి. యం. బి. ఎస్. సాహెబుగారు.

ప్రశ్న. కొన్ని మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలులలోను, స్థానికసంఘములలో నిరాకరణవాదులు సభ్యులుగ జేరి వానిని నీచస్థితికి దెచ్చుచున్నట్లు నిజమేనా? అట్టివారు సభ్యులుగ నుండగూడదని ప్రభుత్వమువారు చట్టమును సవరింపగూడదా?

ఉ॥ నిరాకరణవాదులు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలులలోను స్థానికసంఘములలోను జేరినట్లు నిజమే. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము ఆవిషయములో నేమియు చర్యచేసికొన లేనట్టియుండలేదు.

భాస్కరరావు రాజేంద్ర సేతుపాటి

(రామనాథరాజుగారు)

ప్రశ్న. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్లకు కోజ్ జు ఫీజు 25 రూపాయల నుండి 50 రూపాయలకు పెంచించిన మాట నిజమేనా? అట్లే అడివనలు అసిస్టెంటు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్లకు పెంచిన గూడదా?

ఉ॥ మొదటి భాగమున కుత్తరువు అవును. రెండవభాగమునకు పెంచినది.

బి. పి. దేవరాజులు నాయుడుగారు

ప్రశ్న. (ఎ) కడపజిల్లాలో నున్న డెప్యూటీ కలెక్టర్లలో ఒక్కొక్కరికి మహమ్మదీయులు ఇతరు లందఱును బ్రాహ్మణులేనా? (బి) తహశీల్దార్లు హుజూరు శిరస్తాదారు మున్నగు ఉద్యోగములలో రెండుమాడురప్పు మిగిలిన అన్నింటిలోను బ్రాహ్మణులేనా?

(సి) ఆఫీసులలో నియోగించుటకు అర్హులగు బ్రాహ్మణేతరులు లేరా?

ఉ॥ (ఎ) అవును.

(బి) కడపజిల్లాలో 11 తహశీలుదారులను లెక్కుచి. 1920 వ సం॥ం డిసెంబరు 31 తేదీ నాటికి యెస్టాబ్లిష్మెంటు లిస్తు చూచితే నల్లరుభాయపు బ్రాహ్మణేతరులను ఒక్కొక్కరికి మహమ్మదీయులను తహశీలుదారులుగ గలరు. ఆ నై సం॥తి ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. (సి) ఆ విషయమై ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

ఖానుబహదూరు మహమ్మదు

సదుల్లా బాద్షా సాహెబుగారు

ప్రశ్న. (ఎ) మద్రాసులో గవర్నరు మహమ్మదీ కాతేజీ భవనమును నిర్మించుటకై సివిల్ బడ్జెట్టులో అంచనా వేసి యెన్నితవ్వము లై:వి? (బి) ఎంత మొత్తము అంచనా వేయబడినది? 1919-20, 1920-21 సం॥ములలో? (సి) ప్రతిసం॥ తవ్వమును అది అంతరించుటకు కారణమేమి?

(డి) బీదెవైపున క్వినుమేరీసు కాతేజీ భవనమును నిర్మించుటలోకన్న గవర్నరు మహమ్మదీ కాతేజీ విషయములో ప్రభుత్వమువారికి అత్యధికమైనది యున్నారా?

ఉ॥ (ఎ) 1920-21 సం॥తవ్వములో మాత్రమే. (బి) 25000 రూపాయలు 1920-21 సం॥ములో (సి) 1920-21 సం॥తవ్వములో ప్లానులు సిద్ధము కాలేదు గావుననే. (డి) ఆ భావము సరియైనదికాదు.

ప్రశ్న. (1) నేను సెప్టెంబరు 1 వ తేదీని శాసనసభలో ప్రవీంచినదాని విషయమై శాసనసభాపుస్తక భాండాగారమునకై యింగ్లాండులో 5 వేల రూపాయల పుస్తకముల కొనెద రని చెప్పితే, ఆ పుస్తకముల లిస్టు నిచ్చెదరా? (2) పుస్తకముల యేర్పాటుపని యెవరి కప్పించిరి? (3) ఆపని శాసనసభ్యులలోని వారి కొక సంఘమున యేర్పరచి వారికియగూడదా? (4) న్యాయ, రాజకీయ యితర విషయములపై పుస్తకముల నన్నింటిని కొనుటకు 5 వేల రూపాయలు చాలనని ప్రభుత్వమువారు తలచెదరా?

ఉ॥ (1) పుస్తకముల లిస్టు ప్రభుత్వమువారివద్ద లేదు. (2) పుస్తకముల యేర్పాటుపని దివాను బహదూరు యం. రామచంద్రరావుగారికిని, సర్ ఛార్లెస్ టాడ్ హంటురుగారికిని ఒప్పజెప్పబడినది.

(3) పుస్తకముల నిధివకు కొనియుండుటచే యిప్పుడు సంఘ మవసరములేదు. (4) ఈ మొత్తం చాలదు కాని డబ్బున్నప్పుడెల్ల ప్రాక్టికల్ పుస్తకముల జేర్పరచును.

ప్రశ్న. (ఎ) మద్రాసులో, యింగ్లాండులో వివేకముగ పెరుగ వండ, యింగ్లాండులో రెస్పెక్టెన్సు ఆఫీసు అమలులో పెట్టెదరా? (బి) యీ విషయమును ఉద్యోగేతరులకు వదిలి పనిజేయ నిచ్చెదరా?

ఉ॥ ప్రభుత్వమువారు శాసనసభ్యులు చెప్పినపని తల పెట్టియుండలేదు.

ప్రశ్న. (1) ఇదివరకు బర్మాబియ్యం దుకాణములు మద్రాసులో నున్నపుడువలె, బర్మాబియ్యం మద్రాసు ప్రజలకు రూపాయకు 4 పైస బహుళంలో దొరకనిమాట నిజమేనా?

(2) కంప్రొలపుడువలె రూపాయకు 4 పైస చొప్పున బీద వాలకై న బియ్యము దొరకునట్లు ప్రభుత్వమువారు చేసెదరా?

ఉ॥ (1) ఇప్పుడు మద్రాసులో 5.1 సేర్ల బియ్యము రూపాయకు అమ్ముచున్నది.

1919 వ సం॥ యాకోజులలో కంప్రొలపుడు 3. 9 సేర్లఅమ్ము. బర్మాబియ్యము దిగుమతికి ఆటంకము లేమియును లేవు. మద్రాసులో అది కొరకొప్పుటకు కారణము యిక్కడి బియ్యమునకు తీసిపోవచ్చును.

(2) 1918-19 సం॥తవ్వములలో వచ్చిన కరెపు యిప్పుడు లేదు. పంటలు బాగుగాపండినవి. భార్యం గుగముగి. ఇట్టి స్థితిలో ప్రభుత్వమువారు కంప్రొలపుపద్ధతిని మరల పెట్టజాలరు. రాష్ట్రసాహెబు యం. సి. టి. ముత్తయ్య

చెప్పియున్నారు.

ప్రశ్న. ఆనగలుల్ లామెంబరుగారు బొంబాయి రాజధానిలో జేసిన శర్కటన ఫలితములను వర్తకసంఘ స్థితులగుర్చి తెల్పెదరా? ఈ ప్రభుత్వమువారు యిందులో పని నెప్పటినుండి మొదలిడెదరా?

ఉ॥ ఫలితముల నివ్వకు పూర్తిక జెప్పట కష్టము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వర్తకసంఘములగుర్చి శాసనముల జేయ నాలో చించుచున్నారు. ఆ విషయమై స్థానిక ప్రభుత్వములకు తెలియజేసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వైఖరి అర్థమై రానిదే యీ ప్రభుత్వమువారు యెప్పుడు అమలులోనికి దెచ్చునదియు జెప్పటకు మీరలేదు.

(మ) రాష్ట్రమంతయును స్వదేశీప్రబోధము గల్గియున్న యీ సమయమున ప్రభుత్వమువారు చేపట్టవలెనై నేతనయొ పార్టీల నెక్కువ జేసెదరా?

ఉ॥ కావలసినవారు శిక్ష నొందగనే పార్టీలు యెక్కువ చేయబడినవి.

వి. పక్కిరస్వామి విల్లెగారు

ప్రశ్న. రాజధానిలో ఖానుమువారును ఆక్రింగువారును అమీనులు యెంతవూరి గలరు?

ఉ॥ సివిల్ బడ్జెటు అంచనా ప్రకారము 1921-22 కు 1899 వూరి గలరు.

క్రీమాన్ శశిభూషణ రథ్ మహాశయోగారు

ప్రశ్న. (ఎ) గంజాంజిల్లాలో 'ఆంధ్రవాణి' వాగపత్రికాధికారులు ప్రెస్సు ఆక్టోకేంద 500 రూపాయలు భరావతు కట్టవలసినదిగా గంజాంజిల్లా కలెక్టరు కోరినట్లు నిజమేనా?

(బి) ప్రెస్సుఆక్టును రద్దుచేయుసమయమున యీ భారావతును కోరుట యెల?

(సి) పిన్ పబ్లికేషన్స్ నేటు ఆర్డరును రద్దుచేసి వేపరును సాగనిచ్చినమాట నిజమేనా?

(డి) జిల్లామేజిస్ట్రేటు తప్పుజేసి ఒప్పుకొనెనా లేక ఆర్డర్ వాటి ప్రచురణాధికారులు యేమైన బామీను నిచ్చిరా వదలి వేయుటకు?

ఉ॥ (ఎ) అవును. (బి) పత్రికలో ప్రచురింపగూడని వ్యాసము ప్రచురింపబడినది.

(సి) అవును. మొదట ఆర్డరుచ్చిన జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి తరువాత వచ్చినవారిచే అట్లు చేయబడినది.

(డి) ప్రెస్సు ఆక్టును రద్దుచేయబోవుటచే ఆర్డరు రద్దు చేయబడినది. అట్టిది అవసరము లేకపోయెను.

యస్ సోమసుందరం పిల్లెగారు

ప్రశ్న. (ఎ) కొన్ని జిల్లామ్యూనిసిపాలిటీలవారు గాంధీగారికి స్వాగతపత్రముల నిచ్చినమాట నిజమేనా?

(బి) జిల్లామ్యూనిసిపాలిటీలు అట్లు ఏలచేసినో విశదపరచు. కొనుమని ప్రభుత్వమువారు కోరెదరా?

ఉ॥ (ఎ) నిజమే (బి) కొరరు.

ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మదు సదుల్లాబాద్షా సాహెబుగారు

జిల్లావారీగా మార్చి నెలలో జరిగిన కల్లుసారా యిసారా పాటలమొత్తమునున్న, క్రిందటి జులైలో జరిగినవాటిని గత వత్సరములో బోర్డు చెప్పమని కోరా ప్రభుత్వమువారు యీ క్రిందిపట్టిని తెల్పిరి.

1920-21 సం॥ము యొక్కయు 1921-22

సం॥ము యొక్కయు సారా యిరాజాఫలితములు

జిల్లా.	1920-21	1921-22
రాబడిరూపాయలు		రాబడిరూపాయలు
గంజాం	218105	202685
విశాఖపట్నం	314220	210998
గోదావరి	224790	224742
ఏజిస్సీ	228609	281092
కృష్ణా	403971	331032
గుంటూరు	300237	208295
నెల్లూరు	206129	145968
కడప	41556	201444
అనంతపురం	269574	137654
తణ్డూరు	308172	219732
కర్నూలు	222900	90360
మద్రాసు	639000	832680
చెంగల్పట్ట	370392	399024
బీకానూరు	184758	134886
ఉత్తరాకాంతు	573192	404
దక్షిణాకాంతు	594564	404
తంజావూరు	257844	269712
తిరుచినాపల్లి	501960	456860
శుభర	423480	291696
రామనాథ్	209988	181764
తిరునల్వేలి	360852	365772
కోయంబుత్తూరు	686928	445350
నీలగిరి	182580	180960
నేలం	317922	279468
దక్షిణకన్నడం	106755	21292
మలబారు	150996	165520
మొత్తం	8694028	7364768

(అనుబంధము 1-వ పేజీ చూడుము);

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవద్దు

పైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇక్ష్వాకుజా

కలరా ప్లేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధి చెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యవేదములు

నూ కలరా, ప్లేగు మందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సింజి, ఏజిప్ట్ మొదలగుచోట్ల అనేక వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శైట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శైట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇక్ష్వాకుజా శైట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాబులుగు ఉదితము ప్యాకింగు పోస్టు ఫర్ములు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారపురపేథి, జి. టి. మదరాసు.

పాశ్చాత్య ఔషధాలనుండి మల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును

కొకమయపార

కస్తూరి మాత్రల వలె

సర్వోత్తమమైన కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది.

హిందూ ఔషధాలను ఎన్నుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది.

శ్రీ శ్రీరామవైద్యశాల

(301-594)

మదరాసు

- ప్రతిజ్ఞానులను చదువదగిన గ్రంథములు
- (1) ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యచరిత్రము:—ప్రపంచములో పాతకభాగమును ఆంగ్లేయులు తెల్పు సంపాదించిరి తెలుపు గ్రంథము రూ. 1-4-0. (3207)
  - (2) అర్థశాస్త్రము:—మన దేశమున దర్శితరథ అధికముగ నుండటము కారణముల తెలుపును విశ్వవిద్యాలయమున మార్గముల నూచియు గ్రంథము రూ. 1-4-0 ఈ గ్రంథము పుస్తకము లేక కాలమున కొనుగోరి పోస్టు ఫర్ము లుండవు. కలయువాడు గ్రంథకర్త యగు మూమిషూడి వెంకటరంగయ్య, ఎం. ఏ. చరిత్రోపన్యాసములు, మహారాజానారి కాశీజి, విజయనగరం అని వ్రాయవలెను.

చందనాదివట్టి

చందనాదివట్టి:—ప్రపంచములో మొదటను.

చందనాదివట్టి:—కౌశల్యకమేనాము (సె) రోగమును అతితీవ్రముగా బోగొట్టును.

చందనాదివట్టి:—మూత్రవాళములలోని ప్రణయమును బోగొట్టి మూత్రము పారించుటకు మంట లేకుండచేయును.

చందనాదివట్టి:—మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును.

చందనాదివట్టి:—శ్రీలకు ప్రాప్తించిన కౌశల్యకమేనాము (సె) రోగమును బోగొట్టును.

చందనాదివట్టి:—శ్రీలకు దైవికముగా వచ్చే యెర్రకునును, శైల్లకును రోగములను బోటును.

25 మాత్రలు వెల రూ. 1.

క్యాబులుగు ఉదితముగా పంపబడును.

డాక్టర్ ఆచార్యుల పట్టిక, వి. ఎ. ఎం. వి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హాన్స్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు

(గురు)

తెనుగు

సివిల్ ప్రాక్టికల్ కోడ్ రూ 5

క్రిమినల్ ప్రాక్టికల్ కోడ్ 6

Chitale's Indian Digest 4 Vol. Rs. 35

Rustamji's Law of Limitation

New (third - 1921) Ed.

Pre. publication Price Rs. 22-8-0

నికోరియా డిపో,

మైలాపూరు, మద్రాసు.

KANINIA OIL

THE IDEAL HAIR TONIC

విశిష్టమైన ప్రవృత్తిగల యుండియు శత్రువులను మెదడునకు చేరుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది. ఇది కలరా వ్యాధిని నివారించుట కొరకు అనేక ఔషధాలను పరీక్షించి చివరకు ఈ ఔషధమును ఎన్నుకొనినది.

న్యాయ

గట్టి పని!

ప్రశస్తమైన ఉక్కులతో

చున్న చిన్న, పెద్ద సైజుల మడతచాకులు, కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవర్లు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని సైజుల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుపకప్పతాళములు, మేలయిన ను గలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కప్పతాళములు, నుంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారు గడుచున్నది. (3081)

ధరభాగములకు పనిన ధరలు తెలుపబడును.

రత్నలకు సరఫరాకొనిన నీయబడును.

రెంటి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీస్" కట్టపు ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. వెదాపురం. (గోవాపరిజిల్లా)

నమకము (1842)

బంగారు వెండిరత్నము

ముల నగలుతో ఇతర వస్తువులను బావను యిచ్చిన పుచ్చుకొని కైకము ఇవ్వబడును.

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

25, చై నాబాబురోడ్, మదరాసు.

నగలు బాణ్యముగాను పూచితోడ - సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు వలయును. తయారుచేసిన వాటిని అతిక్రమముగా ఆగ్రహముగ తయారుచేసి యివ్వబడును. పికసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి కలస మా యిచ్చుము తెలిసికొనవచ్చును.

మలము చందకము

గనేరి యా

అను నెగరోగమునకు మర్యాద.

పథ్యములేదు. పిరికారితో పనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, చచ్చు, అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీలకు మునుప వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము.

డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

1 చంబీ (మలముచందకమున కనుసానము) డబ్బీ 8-0-0

1922 కేలండరు 1922

రంగుల చిత్రపటము. ముద్దులు మాటగట్టుచున్నది. వారములు తెనుగులో నున్నది. వెల 1-కి 0-8-0, డబ్బీ 2-0-0. ఒకటి కావలయువాడు 4 అణాల పోస్టుచీట్లు పంపవలెను నాలుగింటికి తక్కువ కొనుగోరి పోస్టుచార్జి అధికమగును. ప్రతియింటి నుండవలెను. కొలపివ్రతులే యున్నవి. (1251)

గంధర్వ ఫార్మసీ, రామవరం. (గోవాపరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

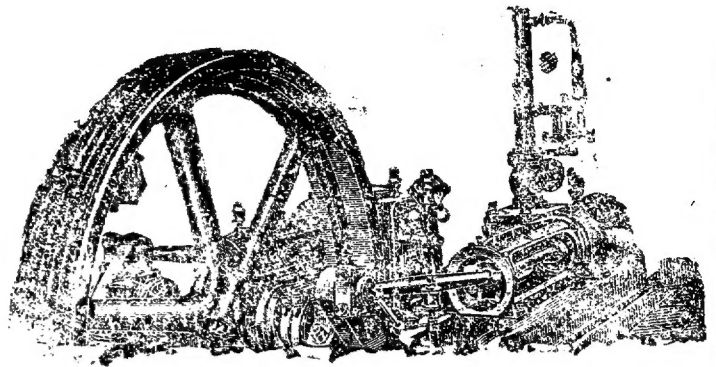
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

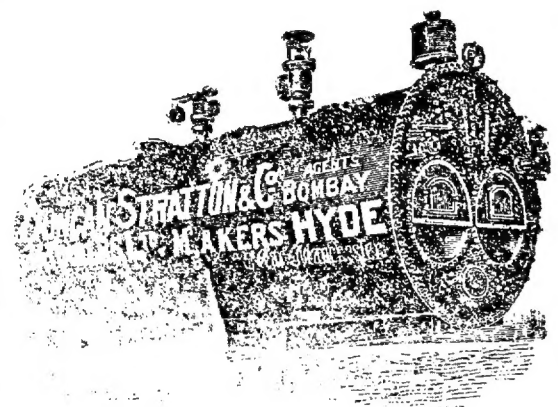
ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వరుస — డయామీటరు
ఆ 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యొందును.
స్టీమ్ బల్బుంగు (వెవరు
80 హానులు మొదలు
160 హానులవరకు వుండును.

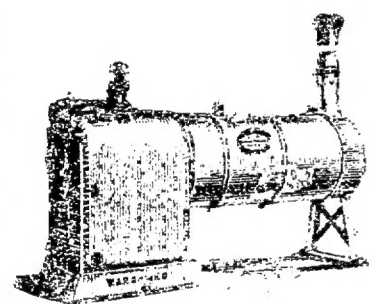

హైక్రాను స్టీల్ కార్నిష్ బాయిలర్లు.

హైక్రాను స్టీల్ లంకా మెరు బాయిలర్లు.
కాచిగు 28 అ. మొదలు 82 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అం వరకు వుండును.
స్టీమ్ బల్బుంగు (వెవరు 100 హానుల వరకు వుండును.

లోకో మల్టిప్లీయర్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ బల్బుంగు (వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

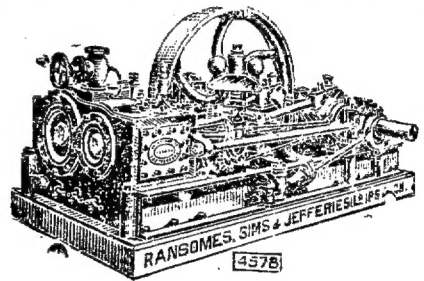

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ బల్బుంగు (వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

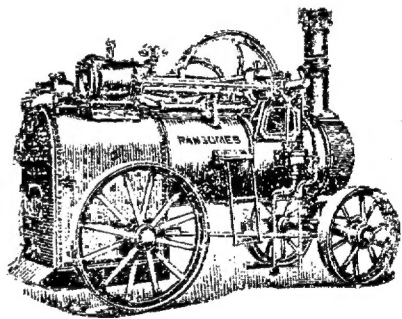
ఈ క్రింద తెలుసుబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.
దూది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది వెస్టింగు మెషిన్
దూది స్పిన్డింగు మెషిన్
దూది పిండింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ థర్మో మిల్లింగు మెషిన్
మానె మిల్లు మెషిన్
వంతగడ్డచేయు మెషిన్ [నలు]
వర్తికల్ బాయిలర్లు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగళ్లు, క్యూరేషన్ గుంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ మానె కరడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
లేతులు వర్క్ సాఫ్ట్ కొరముట్లు
స్టీలు సాప్టింగు, కపింగులు, వెల్డెస్ట్రాన్
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్ట్ విరన్ ఫుల్లింగు.
వగయరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెనైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ కు సాఫ్ట్ మొననుండి పోట్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజనులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

బోర్లల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెవరు 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో వెవర్ సిలిండరు.
స్టీము వెవరు 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయి లోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాక్స్ ఇంపౌల్టింగు కంపెనీ ప్రావైటరు గారైన
మానేవర్ల బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను

అమృతాంజనము అన్నోనోపులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైలిమ, వడిశము, రొమ్మవడిశము, తలనెప్పి, వాయుపునోవులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లలు మొదలగు నోవులకు దివ్యమృతము.

చక్కని దబ్బో నహా నెల దున్న 0-10-0; డబ్బా 1-8 రున్న 5-12-0. పోట్లభర్తలు లేలు.

అమృతాంజనం డిపో.

109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

